

TIDNINGEN

DJURSKYDDET

MEDLEMSTIDNING FÖR DJURSKYDDET SVERIGE • NUMMER 2/2020 • ÅRGÅNG 130

8 RÅD

ordna för djuren
om du blir sjuk

TEMA DJURSKYDD UNDER PANDEMIN

Vad händer världen?

Plötsligt svepte en pandemi över jorden och ingenting var längre sig likt. Hur drabbar restriktionerna som följer i covid-19:s spår djuren? Vad innebär pandemin för de ideella djurskyddsföreningarna? För djuren i djurförsöken? Experter i Sverige och Europa berättar. **SIDAN 8**

Hill's stöder djurhemmens viktiga arbete

Vår mission har i mer än 75 år varit att medverka till att berika och förlänga det speciella förhållandet mellan människor och deras husdjur.

Samtidigt brinner våra hjärtan också för hundar och katter som inte har en kärleksfull familj och ett trevligt hem. Därför stöder vi lokala djurhem och välgörenhetsorganisationer i hela världen. Genom att bland annat donera foder hjälper Hill's varje år till att rädda nästan en miljon hundar och katter världen över.

Genom att ge djuren precis den näring de behöver från den dag de kommer till djurhemmet ser vi till att deras hälsa är högsta prioritet. Och friska djur är lyckliga djur som snabbare hittar en ny familj!

Hill's är stolta över samarbetet med Djurskyddet Sverige. Samarbetet innebär att vi stöttar Djurskyddet Sverige centralt på olika sätt men också lokalt där vi bland annat tillhandahåller foder till de ineliggande djuren på Djurskyddets djurhem.

8 TEMA DJURSKYDD I COVID-19-KARANTÄNENS TID

Den 11 mars fattade världshälsoorganisationen, WHO, beslutet att klassa covid-19 som en pandemi. Spridningen utanför Kina hade då ökat trettonfald under två veckor och antalet länder som drabbats tredubblats. Städer stängdes och restriktioner infördes. I skrivande stund pågår de än. Pandemin handlar om och påverkar djuren på flera sätt. Vi ger en lägesbild.

TIDNINGEN DJURSKYDDET

REDAKTÖR & ANSVARIG UTGIVARE
Katarina Hörlin

LAYOUT & BILDBEHANDLING
Nevada Media

KORREKTURLÄSNING
Majk Michaelsdotter

OMSLAGSFOTO
Linda Bing

OMSLAGSHUND
Tom, 4 år, podencoblandras, som bor i Stockholm.

ISSN
1651-4505

TRYCK
Sörmlands Printing Solutions AB

MATERIAL
Redaktionen ansvarar inte för insänt, icke-beställt material

ANNONSANSVARIG
Peter Henriksson, tel:08-688 28 34

NÄSTA MANUSSTOPP
20 AUGUSTI 2020

KONTAKTA REDAKTIONEN
redaktionen@djurskyddet.se

4 Vårens mest kända kungliga valp. Rio. "Kronprinsessan, adoptera en katt!"

22 "Vi vill visa vad verkligheten gör mot katterna utan hem"

24 Polisen Mikael Åslund: "Ingen ska behöva ha det som ni"

20 **8 råd.** Förbered hjälp med djuren om du blir sjuk. Vi har tipsen!

28 **Bettkoll.** Ridkola låter sina hästar undersökas av veterinärtandläkare.

34 **Sista ordet.** Gunnela Ståhle: Sätt nationella mål för djurvälstånd!

+ **30** Djurkrysset – lös och få chans att vinna fina priser. **29** Simma lugnt med din hund i sommar. **32** Medlemsinformation & kontaktppgifter till föreningarna.

Katarina Hörlin
Redaktör, tillsammans med Griffin, pudel.
redaktionen@djurskyddet.se
LEDARE

Coronakatt – nytt ord i en underlig tid

Vi skulle ha fortsatt granskningen av länsstyrelsernas upphandling av stallplatser för omhändertagna katter i detta nummer. Reportageresor till kattpensjonat planerades och vi skulle ut till fler föreningar med djurhem. Men. Så. Kom. Covid-19-pandemin. Och ingenting var längre sig likt. Hela världen stängdes ner och här i Sverige blev de dagliga webbsända presskonferenserna från Folkhälsomyndigheten kl 14.00 en återkommande rutin i en underlig tid.

Eftersom djuren på så många olika sätt berörs av denna pandemi ägnar vi temasidorna i detta nummer åt att utifrån några olika perspektiv belysa hur läget för djuren och djurskyddet varit denna vår och försommar. Ord som inte ens fanns i februari är nu allmänna begrepp. Som coronakatt. Läs mer om just karantän- och coronakatter inne i tidningen.

Pandemin pågår ju i allra högsta grad så se detta tema som ett slags orientering med nedslag hos katthemmen, försöksdjuren och i teorierna som spårar pandemins ursprung till människans interaktion med djur. För dig som har djur rekommenderar vi SVA:s hemsida, där mer information om djur finns. På sidan 14 berättar en norsk djurskyddsexpert om vikten av att inte blanda ihop felint coronavirus, som är vanligt hos djur, med viruset som kan ge covid-19.

I nästa nummer vi med största sannolikhet att skriva mer om pandemin, hör gärna av er med tips och tankar, men vi fortsätter då också granskningen av situationen för omhändertagna katter.

Passar på att tipsa om att vi under våren gett webbtidningen en ny mer modern form, men med samma breda innehåll. Surfa gärna in på tidningen.djurskyddet.se för aktuella nyhetsartiklar och tips i djurskyddsfrågor. Var rädda om er i sommar! ✕

TYCK TILL!

Mejla tankar, tips och åsikter till redaktionen@djurskyddet.se. Läs fler artiklar på tidningen.djurskyddet.se

Tänk om kronprinsessan kunde adoptera en katt från ett katthem!

Jag blir orolig att det kommer att ske en ökning av djur för omplacering efter sommaren när kanske läget efter coronarestriktionerna börjar stabilisera sig och folk återgår till sina arbeten. Det verkar ju som att efterfrågan på hundvalpar ökat enormt nu under karantäntiden. Alla vill ha en gullig liten valp, precis som Kronprinsessan ...

Jag hade önskat att hon hade adopterat en valp från exempelvis Hundstallet. Det finns så många hemlösa valpar som

behöver kärleksfulla hem. Victoria är en väldigt fin representant för Sverige och en förebild för många. Kanske behöver de en inne katt på Hovet från ett av katthemmen i Stockholm?

Jeanette Holmén,
ordförande Djurskyddet Bohuslän

Pssst! Läs mer på temasidorna om hur Jeanette Holmén och andra djurskyddsrepresentanter klarat verksamheten under vårens pandemirestriktioner.

Hela kronprinsessfamiljen tillsammans med valpen Rio, en cavapoo.

Foto: Sara Friberg, Kungl. Hovstaterna

Kasta inte burkar i naturen – korna dör!

Varje år dör tusentals kor av att ha skurits sönder inifrån. De har fått i sig vass metall som malts ner tillsammans med fodret, när det väl svalts går de en plågsam död tillmötes. Forskare vet inte hur stor del

vasst som är aluminiumburkar. Spikar, ståltråd och bilfälgdelar kan också hamna i naturen. Men vi kan alla ta hand om våra burkar och rädda liv! ✕

Förtvivlad djurvård

MEST LÄST PÅ TIDNINGEN.DJURSKYDDET.SE

Mest läst på webbtidningen under maj 2020

1. Så hjälper du fågelungen bäst
2. Veterinärens råd inför en avlivning
3. Min hund har blod i bajs
4. Så lagar du din egen hundmat
5. "Vi måste hålla oss friska för att ta hand om katterna"

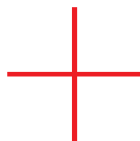

Passa på nu!

Unikt erbjudande från

Hemmets Journal

10 nr för bara 149:-
+ porto 29:-

Ekologisk dagkräm på köpet!

DU SPARAR 475:-

10 nr av Hemmets Journal	299:-
Dagkräm värde	325:-
Totalt värde	624 :-
DITT PRIS	149:-
+ porto 29 kr	

Vi bjuder på härlig läsning och massor av underhållning!

Varje vecka får du massor av läsning! Gripande och intressanta reportage, matrecept, romaner och noveller, trädgård och blommor, handarbete, hälsotips och mycket mer! Här hittar du även Sveriges bästa kryss- minst 24 sidor varje vecka där de allra skickligaste konstruktörerna bjuder på en härlig blandning från lätt till riktigt svårt.

Värde 325:-

Cruelty-Free and Vegan

Rosenserien moisturizer är en ekologisk, näringsrik fuktkräm för normal till torr hud. Den innehåller verkamma vegetabiliska oljor och den essentiella fettsyran GLA. Krämen är mjukgörande och fuktighetsbevarande.

SVARSKORT

Du kan också beställa på www.dintidning.se/HJ9507

Svara idag!

Ja, tack! Jag vill prova **10 nummer** av Hemmets Journal för bara **149 kr** och får dagkräm från Rosenserien **på köpet**.
Jag sparar 475 kr! (ord.pris för paketet 624 kr). Porto 29 kr tillkommer.

Ja, tack! Jag vill hellre ha två extra nummer av Hemmets Journal och får **12 nummer** för bara **149 kr** (butikspris 359 kr). **Jag sparar 210 kr!**

Du förbinder dig inte till fler nummer!

Frankeras ej
Mottagaren betalar portot

Namn: _____

Adress: _____

Postnr/Ort: _____

Mejladress: _____ Mobilnr: _____

Erbjudandet gäller inom Sverige t.o.m. 2020-08-31 och kan endast tecknas av personer som är minst 16 år. Prenumerationen avslutas automatiskt och du kommer att få ett nytt erbjudande att ta ställning till vid periodens slut. Eventuell premie skickas ca 3-5 veckor efter att betalning är registrerad. Premie kan bytas ut vid slutförsäljning. Vid beställning av tidning eller annan produkt från Egmont, samt tävlingsdeltagande, godkänner jag att mina personuppgifter, inklusive e-postadress, mobilnummer och övriga digitala adresser, får lagras och användas inom Egmontkoncernen för fakturering, leverans, information, marknadsföring, digitala tjänster, analys, statistik och profilering. Uppdatering av personuppgifter mot personuppgiftsregister, exempelvis SPAR, sker kontinuerligt. Information om min användning av digitala tjänster inhämtas med bl.a. cookies. Jag kan även få erbjudanden från Egmonts samarbetspartners, som återfinns inom följande branscher, direkt relaterade till Egmonts produkter: tidningar, böcker, film, spel, pussel, leksaker, mode, skönhet, sport, fritid, heminredning, hälsa, mat, dryck, djur, natur, motor. Uppgifter som jag lämnar direkt eller indirekt genom att använda Egmontkoncernens tjänster och erbjudanden kan tillsammans med övriga uppgifter användas inom Egmont för marknadsföring och för att anpassa innehåll, tjänster och annonsering till mig samt för utveckling av nya tjänster och produkter. Den rättsliga grunden för Egmonts behandling av dina personuppgifter är dels fullföljande av avtal och dels Egmonts berättigade intresse. Vill du rätta, radera, begränsa eller invända mot användningen av dina personuppgifter kan du göra det genom att skicka brev till Personuppgiftsansvarig, Egmont Publishing AB, 205 07 Malmö eller gå till sidan www.egmont.se/personuppgifter. Vi ser helst att du först kontaktar oss om du har klagomål. Anser du att vi inte har gjort tillräckligt kan du även kontakta Datainspektionen, Box 8114, 104 20 Stockholm, epost datainspektionen@datainspektionen.se. Fullständiga villkor: www.dintidning.se/villkor.

Foto: iStock

Få borstar dagligen sin hunds tänder

■ **80 procent av alla** hundar över tre år drabbas av tandlossningssjukdomen parodontit, men färre än hälften av alla hundägare informeras av sin veterinär i ett tidigt skede att daglig tandborstning förebygger besvär. Först när hunden väl behöver hjälp för munproblem ger de flesta veterinärer information. Många hundägare har en övertro till tuggbenens rengörande förmåga och borstar sin hunds tänder för sällan.

– Endast fyra procent borstar dagligen sin hunds tänder, säger Karolina Enlund, veterinär och doktorand vid Institutionen för kliniska vetenskaper på SLU, som höll i studien "Dental home care in dogs" som bygger på 70 000 svar från hundägare, veterinärer och djursjukskötare. ✕

Minskat förtroende

■ **Endast 46 procent av** konsumenterna håller med om att svenskt djurskydd är det mest ambitiösa i världen. Lika få tror att svenska myndigheter nog kontrollerar svenska djuruppfödare, skriver ATL.

Det visar en Yougov-undersökning från april beställd av Svenskt Kött där 1001 personer mellan 20-69 år intervjuats.

50 procent tror att svenska djuruppfödare följer djurskyddsreglerna noga, en minskning från 2019 då 56 procent trodde det. 51 procent anser att svenskt djurskydd måste förändras för att djuren ska få det bättre. 73 procent är positiva till svenska djurbönder. 70 procent är beredda att betala mer för svenskt kött och 66 procent anser att svensk djuruppfödning är bättre än den i Europa. ✕

Foto SVT/Uppdrag Granskning

Arlagården inget enskilt missöde

■ **Uppdrag granskning** har gått igenom samtliga förelägganden som utfärdades under 2019 till gårdar som arbetar med kött- och mjölkproduktion. De fann 210 föreläggande enligt djurskyddslagen.

– Vi får aldrig glömma att dessa siffror innebär ett mycket stort antal levande individer som utsatts för lidande, så får det inte se ut. Djurskyddslagen är en minimilag som ska skydda varje individ från lidande, därför måste det finnas en nollvision och varje enskilt föreläggande ska ses som ett stort misslyckande. Visst är det bra att företagen själva planerar att agera, men det behövs framför allt en nationell strategi så att fler statliga djurskyddskontroller utförs och att åtgärder kan sättas in betydligt tidigare, säger Emma Brunberg, Djurskyddet Sverige.

Bristerna kunde vara att ladugården inte

rengjorts på tre år, kor som inte hade kunnat resa sig utan legat på samma ställe med avföring runt sig, kor med blod flödande ur näsborrarna, vattenskålar fulla med avföring och fruset gödsel som täckte ligghallens underlag.

Både LRF och Arla uppgav i programmet att de såg allvarligt på varje fall, och har vidtagit åtgärder för att förbättra. 38 av de 210 föreläggandena gällde gårdar som levererar mjölk till Arla.

Gården det första programmet Arlagården som sändes i januari handlade om har nu sålts, djuren är borta och gården håller på att städas upp, enligt Uppdrag granskning.

År 2019 utfördes 3 471 kontroller av nötkreatur i Sverige, enligt Jordbruksverkets statistik. I december 2019 fanns 15 556 företag i Sverige som arbetar med nötkreatur. ✕

Kattägare måste förebygga oplanerade kattungar

■ **Alla kattägare** som låter sin katt gå fritt utomhus ska från den 15 juni se till att den inte kan föröka sig oplanerat.

"Djurhållaren ska vidta nödvändiga försiktighetsåtgärder för att förebygga oplanerad, oönskad eller överdriven reproduktion av de djur som han eller hon ansvarar för", säger 6 kap, 2§ i de nya Hund- och kattföreskrifterna.

Katter som rör sig fritt utomhus bör vara

kastrerade, steriliserade eller på annat sätt förhindrade från att kunna föröka sig okontrollerat, står det i de allmänna råden. Syftet med de nya reglerna är att underlätta för hund- och kattägare att göra rätt och de kan läsas på Jordbruksverkets sajt.

Föreskrifterna säger även att hundar dagligen ska få utlopp för sitt rörelsebehov. Alla hundar och katter ska ges möjlighet till mental stimulans. ✕

Plågsam uppvärmning av häst inför travlopp har anmälts

■ **"När filmen från** V75-tävlingarna i Örebro i lördags visade hur Zarina Bi utsattes för regelrätt djurplågeri fick jag som hästveterinär – med 35 års erfarenhet av tävlingshästar – en ångestattack." Så skrev veterinär Anders Ekfalk, medicine doktor med specialistkompetens i hästens sjukdomar i en krönika i tidningen Sulkysport den 3 maj, efter att en lärling till travtränaren Alessandro Gocciadoro drev på sin häst under uppvärmningen med en så kallad enhandsdrivning. Något som inte är tillåtet. Hästen fick märken efter spöet och banveterinären beslutade tillsammans med måldomaren att stryka Zarina Bi då hon inte var i tävlingsmässigt skick.

Gocciadoro var en av de kuskar som i fjolårets lopp Lotterian utanför Neapel drev sin häst så hårt att den italienska travsporten ändrade sina regler för drivningar. I ett öppet brev bad han om ursäkt till sin häst. Eftersom

det råder tränaransvar för lärlingar utfärdade förbundet Svensk Travsport sex månaders körförbud och en månads anmälningsförbud och återkallade godkännandet för Gocciadoros svenska filial efter händelsen i Örebro.

– Den svenska travsporten vilar tungt på hästvälfärd. Det som har inträffat är helt oacceptabelt och hör inte hemma i vår sport, sa Maria Croon, Svensk Travsports vd i ett pressmeddelande.

Lärlingen fick 18 månaders kör- och beträdningsförbud på svenska banor samt 20 000 kronor i böter. Överdomstolen har när detta skrivs avbrutit straffet vad gäller kör- och anmälningsförbudet för tränaren, vilket innebär att Gocciadoro kan köra lopp men det blir i praktiken svårt då filialförbudet kvarstår, enligt Travronden. Banveterinären har anmält drivningen av Zarina Bi till länsstyrelsen för brott mot djurskyddslagen. ✕

Inte tillåtet med levande vilt vid jakthundsträning i Norge

■ **Det är inte tillåtet** att träna jakthundar på levande vilt i fångenskap i Norge. Sedan den 1 april står det tydligt i landets viltföreskrift.

– Nu måste jägare hitta mer humana sätt att träna sina hundar. Traditioner kan inte ursäktas att metoder som utsätter djur för onödigt lidande får fortsätta, säger zoologen Anton Krag, vid den norska Dyrvernealliansen. Han tror att det norska förbudet kan inspirera de svenska lagstiftarna.

Emma Brunberg, sakkunnig hos Djurskyddet Sverige, instämmer.

– Precis som Norge har vi en djurskyddslagstiftning som säger att djur ska skyddas mot onödigt lidande och djur i prov- eller träningsituation får inte utsättas för lidande alls. I Danmark har det varit förbjudet att använda levande djur vid gryttjaktsträning i flera år, nu följer Norge efter och vi tror att Sverige är nästa land i kön, säger Emma Brunberg.

I sommar ska Naturvårdsverket presentera sin utredning för regeringen om lidande förekommer hos de levande grävlingar som används i grytanlagsprov för att testa jakthundar. SLU:s vetenskapliga råd för djurskydd konstaterade i ett yttrande i våras att det finns en påtaglig risk för lidande för grävlingar som används i grytanlagsprov. Lidandet kan

Foto: Peter Lloyd/Unsplash

I Norge är det inte längre tillåtet att hålla räv för jakthundsträning, i Sverige gäller debatten levande grävling i hägn.

både uppkomma under korta men upprepade moment och sträcka sig över lång tid, under hållande, infångande och transport. Senast 1 juli kommer Naturvårdsverkets utredning. ✕

Länsstyrelserna utförde cirka 22 300 kontroller för djurskyddet 2019

■ **I april presenterade** Jordbruksverket, SJV, Djurskyddskontrollen 2019.

Länsstyrelserna utförde cirka 22 300 kontroller under året, varav de fysiska kontrollerna utgjorde cirka 10 200 och de administrativa 10 100.

Länsstyrelserna fattade 2 852 beslut under 2019 och mest ökade besluten att omhänderta djur. De gick från 895 beslut 2018 till 1 042 beslut 2019.

En längre artikel om Djurskydds-kontrollen 2019 och djurskyddsbristerna kommer att publiceras på Tidningen Djurskyddets webbtidning. ✕

Foto: René DeAnda/Unsplash

Ingen tidsplan om ID-märkning på katt

■ **Utredningen om** obligatorisk märkning och registrering av katter har varit ute på remiss, som vi skrev i förra numret. Men vad händer nu? När kommer regeringen att ta nästa steg utifrån utredningens förslag?

– Remissarbetet har gått bra och remiss-sammanställningen är klar. Vi kan dock ännu inte lämna några konkreta uppgifter om tidsplanen för det fortsatta arbetet, svarar Lisen Sjöling, ämnesråd på Näringsdepartementet, i slutet av maj.

Utredningen Märkning och registrering av katter – ett förslag och dess konsekvenser (Ds 2019:21) utfördes av chefsrådmann Ulrika Geijer. ✕

TEMA **DJURSKYDD UNDER PANDEMIN**

COVID-19 OCH DJURENS LIV

WHO deklarerade den 11 mars att covid-19 är en pandemi. Världen över uppmanades människor att följa restriktionerna som myndigheterna införde för att begränsa spridningen. Människors hantering av djur har en central roll i pandemins uppkomst. Djuren och djurskyddsarbetet har också påverkats enormt under denna vår.

”Hoppas inte folk blir rädda för djur nu”

Zoonoser är smittor som kan spridas mellan djur och människor. När ekologiska barriärer bryts ökar riskerna för smittoöverföring. Viruset som just nu sveper över jorden startade troligen hos fladdermöss.

Den pågående pandemin är kopplad till djur.

- Det handlar inte bara om Kinas matmarknader utan är en bredare fråga, sa Rebecka Le Moine (MP) initiativtagare till webinariet Världen bortom coronakrisen: Om djurhållning och pandemier som hölls i april.

Uppkopplad i Zoomkonferensrummet var fotograf Tom Svensson, som besökt flera wet markets och i boken Vid vägs ände dokumenterat hotade arter med inriktning på illegal handel och tjuvakt. I den digitala panelen fanns även professorn i husdjurens miljö och hälsa Lotta Berg, som också är ordförande i Birdlife Sverige och professorn i infektionssjukdomar Björn Olsen, som skrivit boken Pandemier: myterna, fakta, hoten.

Viruset som ligger bakom pandemin upptäcktes i kinesiska Wuhan och kopplas till

de djur- och grönsaksmarknader som kallas wet markets.

- Ordet kommer från att köttet läggs på is och grönsakerna sprejas med vatten. Den smältande isen rann ner och gjorde golvet vått, wet, därav namnet, berättade Tom Svensson.

Wet markets i sig är inte det stora problemet, underströk han, utan att levande vilda djur och köttet från vilda djur säljs på dem.

- Det kallas bushmeat och det säljs på wet markets i stora delar av världen. Bara i Vietnam finns 9 000 sådana wet markets. Tack vare pandemin arbetar man nu för att förbjuda all handel med vilda djur.

Det finns även så kallade dry markets, där vilda djur säljs torkade.

- Jag har besökt den värsta på jorden: La Mong. Den ligger i Burma och där såldes torkade fladdermöss, levande apor,

elfenben, fisk, kött av antiloper och fåglar. Levande björnar låg i burar och väntade på att någon skulle köpa deras tassar.

Fem miljoner ton bushmeat beräknas säljas varje år.

- Över 300 arter beräknas utrotas bara på grund av bushmeathandeln. Av primaterna, aporna, räknas det med att 168-170 arter kommer att utrotas om inte handeln med bushmeat stoppas, sa Tom Svensson.

Ungefär 3 000 människoapor försvinner varje år till bushmeat.

- Efter droger, människohandel och vapen är handel med vilda djur den fjärde största posten för illegal handel. 20 miljarder euro omsätter den varje år.

Inom den kinesiska medicinen, TM, finns också läkemedel bestående av ingredienser från vilda djur. Myrkotten är ett, mjöl av tigerben, elfenbenspuder och tigervin,

Fladdermöss utsöndrar många virus. Dessa kan plockas upp av andra djurarter och spridas vidare.

där en tiger under tre år får ligga i ett akvarium fyllt med sprit som sedan dricks för att få styrka, är några andra. Men det är inte nödvändigt att äta djur för vi ska bli smittade av en zoonos. Lotta Berg berättade att hon ibland möter en förvåning över att människor och djur kan drabbas av samma sjukdomar.

- Det är jag inte det minsta förvånad över. Rent biologiskt är vi ett djur bland andra djur. Så det är inte ett dugg konstigt att vi i viss utsträckning drabbas av samma sjukdomar.

- Många mikroorganismer, virus, bakterier och parasiter, drabbar bara ett djurslag, antingen bara människan eller bara kor, bara hundar eller bara tigrar. Det handlar inte om att mikroorganismerna drabbar ”djur” som grupp utan de drabbar vissa arter. Men rätt många kan både drabba vilda djur, tama djur och männ-

iskor. De kan också cirkulera mellan oss i båda riktningar.

Människor har haft nära kontakt med djur i minst 5 000-10 000 år. Hundar har varit skydd och sällskap, katter har nyttjats som råttfångare, hästar har ridits, kor mjölkats och deras dynga använts som gödsel.

- Vi har haft en ständig interaktion. En förutsättning att kunna drabbas av en smitta är ju att vi har nära kontakt. Tittar vi på vilda djur är primater, gnagare och fladdermöss de största smittöverförarna vad gäller allvarigare sjukdomar. Inget av det är djurens fel. Djur har sina smittor och hanterar vi dem på ett dåligt sätt är risken större att vi drabbas. Fladdermöss är speciella för de har ett annorlunda immunsystem, sa Lotta Berg.

Smitta kan även spridas från tama djur. Fjäderfä, människa och gris har haft ett

ständigt utbyte av till exempel influensavirus. När det gäller tama djur har vi kraftfulla åtgärder för att sköta smittskyddet: Från vaccination och tuffa hygienkrav till att avliva hela besättningar om en allvarlig smitta uppkommit. I Sverige har vi inga levande djur på kommersiella marknader, vill någon köpa kalvar, värphöns eller grisar, så vänder man sig till uppfödaren direkt.

- Ur smittskyddssynpunkt är det mycket bra.

Djurtransporter och hållande av exotiska vilda djur för skojs skull innebär smittspridningsrisker.

- Vi vet ofta alldeles för lite om dem, vet inte vilka smittor de eventuellt bär och håller dem under förhållanden de inte alls ska vara i. Det är en uppenbar risk. Även hantering i djuraffärer, marknader för smådjur och företeelser som ”kaninbytar-

dagar” innebär risker, på samma sätt som wet markets. Så att även jobba emot den legala handeln av exotiska djur tror jag är ett sätt att skydda både människa och djur mot sjukdom. Allt som är lagligt är inte lämpligt, sa Lotta Berg.

En pandemi börjar alltid med ett enda fall, betonade Björn Olsen. Virus tar sig från ett djur till ett annat. Anpassar sig och genom en rad olyckliga kombinationer av omständigheter virvlar det vidare och anpassar sig igen. I Wuhanprovinsen noterades redan för några år sedan ett virus hos vissa fladdermöss som var 96 procent likt det virus, SARS-CoV-2, som nu cirkulerar.

– Det är inte så att fladdermössen flyger runt och aktivt sprider viruset till människor utan vi plockar upp det. När djur möter människor händer saker. På wet market har man brutit sönder den naturliga ekologiska barriären mellan djurarter när man stoppar fladdermöss i en bur som staplas ovanpå ett annat djurslag. Just fladdermöss utsöndrar många typer av virus som kan påbörja en resa från djurart till djurart och sedan till människa. Det är en sådan resa dagens pandemi gjort.

Det går att övervaka virus.
– Många tycker att övervakning låter hemskt och dyrt men att ta hand om konsekvenserna av en pandemi tar oändligt mycket mer resurser. Jag anser vi borde utnämna ett par problemvirus, exempelvis coronavirus och influensavirus, och övervaka dem i ekosystemet. Med dagens teknologi kan vi göra det i realtid: se förändringar i deras yttre karaktär, i den genetiska koden och se om de muterar.

Sannolikt uppstår nya varianter av influensavirus via agrara system i världen, där många djur hålls på begränsad yta, förklarade Björn Olsen och berättade att vilda änder bär ett virus som ger dem lätta tarmbesvär. När de lämnar Afrika och flyger till Nordamerika och Europa på somrarna slår de sig ner på fält, där det kan finnas djurarter som blir bryggor för viruset att färdas in i människan.

– Tamankan är en sådan bryggart. Viruset anpassar sig, det flyttas över till en av gårdens grisar, som blir sjuk och nyser på grisbonden. Så kan själva flampunkten för en pandemi uppstå. Den startar inte med tusentals smittade utan med ett enda fall, sa Björn Olsen och Lotta Berg förklarade att i takt med att den globala populationen av människor ökat har tamdjuren blivit fler.

– När vi tar mark för att odla foder eller hålla tamdjuren så trängs de vilda djuren bort och kommer närmare människan. Smittor behöver inte längre nödvändigtvis gå från vilda djur via tama djur till

människor utan vilda djur kommer direkt närmare människan, sa Lotta Berg.

Skövling av skogar och byggande av bostäder på platser det tidigare varit natur tränger ut vilda djur.

– Klassiska exemplet är de flygande hundarna i Hendra utanför Brisbane i Australien vars skog höggs ner. Hoppsan, nu smittades hästarna av en sjukdom och hoppsan nu smittade hästarna människor av något som faktiskt är dödligt, Hendraviruset. Allt detta bara för att vi varit där och huggit ner skogen. Så det gäller att kunna se det här i flera led.

Vad är den största risken för nya zoonoser, vår hantering av vilda djur eller djurfabriker?

– Det är svårt att säga. Men för människans hälsa har de stora utbrotten varit kopplade till vilda djur, eftersom vi länge levt sida vid sida med de tama och därför är mer bekanta med deras mikroorganismer. Vet man att något är farligt kan man förebygga och de farliga virusutbrotten för människors hälsa har på senare tid främst kommit från vilda djur om de inte varit rena människosmittor förstås, det vill säga inte zoonoser, svarade Lotta Berg och fortsatte:

– Men hoppas inte det här leder till att folk blir rädda för djur! Att man känner att nu måste jag ut och skjuta fladdermöss och myrkottar! Rädsla gör folk irrationella. Det är mänskligt, samtidigt måste man försöka skaffa sig kunskap. För det finns studier som visar att om man försöker jaga bort fladdermuskolonier leder det till att de bara far omkring och sprider mer smittor. Det bästa vi kan göra är att låta dem vara ifred. Så det gäller att varken skuldbelägga människor eller djur. ✖

Viktiga strategier antagna i EU

Handel med vilda djur rör inte bara Asien, problemet finns redan i Europa. Den globala djurindustrin är också ett hot mot människors hälsa, varnar Europas djurskyddsexperter, som hoppas att nya ekologiska strategier inom EU kan vända utvecklingen.

Handel med vilda djur finns inte bara i Asien. Den här gången kom pandemin från Asien – men kunde lika gärna ha startat här, skriver Eurogroup for Animals ordförande Reineke Hamelers, veterinärrådgivare dr Elena Nalon och biolog Ilaria Di Silvestre i debattartikeln ”#COVID-19 is teaching us a harsh lesson: We need to change our relationship with animals”, som publicerades i mars.

De varnar för att EU är en handelsplats för exotiska djur, som primater, reptiler och amfibier. Handeln sker både legalt och illegalt. Djur kan ha hållits under liknande förhållanden som på de asiatiska och afrikanska marknaderna innan de transporteras in i europeiska hem. ”En tidsinställd bomb som kan explodera när som helst”, varnar de.

De lyfter även fram den storskaliga globala industriella djurhållningen som en riskfaktor: ”Lantbruksdjuren hålls i miljardantal om vi räknar in fiskarna i vattenbruket. De kan ses som behållare för sjukdomar, förödande

för människor.” Men det finns hopp. Den 20 maj antogs Farm-to-Fork-strategin som ihop med strategin för Biologiska mångfald ingår i EU:s Green Deal.

– Coronaviruskrisen har visat vår sårbarhet och vikten av att återställa balansen mellan mänsklig aktivitet och naturen. I hjärtat av Green Deal pekar strategierna för Biologisk mångfald och Farm-to-Fork på en ny bättre balans mellan natur, livsmedelssystem och biologisk mångfald, sa EU-kommissionens vice ordförande Frans Timmermans i en kommentar.

I dessa strategier har djurskyddet en viktig roll. Eurogroup for Animals skriver att när EU-kommissionen nu gör klart att djurskyddslagstiftningen kommer att revideras och breddas och att djurvälståndsnivån ska höjas blir förbättringar möjliga, särskilt transport- och slaktförordningen, men även slaktkycklings- och grisdirektivet.

Craven som kampanjen ”End the cage age” drivit så länge, att slopa burarna för lantbruksdjuren, samt att införa specifika djurskyddsbestämmelser som tillgodoser

nötkreaturs behov, kan också förverkligas, liksom specifika djurskyddsregler för olika fiskarter inom vattenbruket.

Dock efterlyser Eurogroup for Animals ett tydligt uttalande om att marknadsföring av kött inte ska främjas och att den storskaliga industriella djurproduktionens roll i spridandet av zoonoser kommer fram.

Kommissionen bör även reglera den lagliga handeln med vilda djur och införa en EU-omfattande ”Positiv lista” för exotiska sällskapsdjur, som specificerar vilka arter som är lämpliga att ha som sällskapsdjur, anser Eurogroup for Animals, vars ordförande Reineke Hamelers gav följande kommentar den 20 maj:

– Det är ett historiskt dokument, som visar kommissionens vilja att stärka djurskyddslagstiftningen efter år av stiltje. Men resurser krävs för att införa de systematiska förändringarna. Planen för ett hållbart system är lovligt, men kommer kommissionen att ge extra stöd till lantbrukare i övergången mot en högre djurskyddsnivå och ett ekologiskt jordbruk? ✖

241 djurskyddsorganisationer krävde stopp

Inför ett permanent förbud mot djurmarknader med vilda djur. Visa riskerna det innebär för människors hälsa att hålla, transportera och sälja vilda djur. Två av kraven i brevet som 241 djurskydds- och djurrättsorganisationer skickade till WHO och representanten för TM, traditionell medicin i våras.

Djurskyddet Sverige var en av dem.
– Djurmarknader med vilda djur är ett oacceptabelt sätt att behandla djur. Att det även bidrar till att sprida den här typen av allvarliga smittor gör skålen ännu tyngre att förbjuda detta djurplågeri! säger Åsa

Hagelstedt, generalsekreterare Djurskyddet Sverige.

Efterfrågan på vilda djur och djurprodukter är en primär orsak till uppkomsten och spridningen av zoonotiska sjukdomar och en allvarlig risk för global hälsa, skriver organisationerna.

Covid-19-virusutbrottets ursprung har spårats till en marknad i Wuhan i Kina. Vissa forskningsresultat tyder på att smittan kan ha förts över till människor från fladdermöss via myrkottar.

”Men vi kan inte nog betona att det helt

och hållet är människan som skapat miljöerna för att den här överföringen kunnat ske” står i brevet.

Illegal handel med myrkottar bedrivs i Asien och dess fjäll finns i preparat inom TM. Även delar från sköldpaddor, leoparder, lejon, tigrar och björnar kan ingå i dessa medel.

Wuhan och andra städer stängde sina marknader under våren. En del har öppnat igen.

Dagen innan denna tidning ska gå i tryck kom beskedet från Kina att all handel med myrkottar förbjuds. ✖

Protester mot export av levande djur i transporter

Djur i transporter tvingas vänta i 18 timmar vid EU:s gränser på grund av pandemirestriktionerna. Flera djurskyddsorganisationer krävde exportstopp av levande djur i transporter.

Ställ in alla transporter av djur som exporteras utanför EU till dess krisen är över. Den uppmaningen sände Djurskyddet Sverige tillsammans med flera europeiska djurskydds- och djurrättsorganisationer till EU-kommissionen och EU:s jordbruks- och fiskeråd i mars. Vid vissa gränser var väntetiderna för djurtransporter uppe i 18 timmar. ”Det oroar oss mycket att EU-kommissionen i sina Guidelines for border management measures, den 16 mars insisterar på att djurtransporter mellan medlemsstaterna måste fortsätta trots de allvarliga problem som uppstått. Fortsatta transporter av djur över gränserna innebär allvarliga risker för djurs hälsa och välfärd”, skrev organisationerna och krävde att all export av levande djur i transporter på vägar och till havs till länder utanför EU skulle ställas in tills coronaviruskrisen är över. Inom EU krävdes att alla djurtransporter på längre än 8 timmar ställs in.

Detta då flera transporter inte följde EU:s transportförordning 1/2005. Eurogroup for Animals gav exempel:

”Kroatien tillåter inte att lantbruksdjur från ’högriskzoner’ kommer in i landet, så de fastnar i långa köer vid gränserna mellan EU:s medlemsländer och mellan Bulgarien och Turkiet. Dessutom är inte högriskzonerna tydligt definierade och förändras från timme till timme. För transporter av levande djur utanför EU registrerades enorma köer vid den bulgariska-turkiska gränsen, chaufförer rapporterade att det tog tre timmar att flytta 300 meter. Sedan Turkiet och Bulgarien införde ytterligare reserestriktioner förvärrades situationen. Eftersom pandemin innebär att transportorganisationer sannolikt inte kommer att uppfylla kravet på att transportförordningen följs hela vägen till destinationen, så bör EU:s medlemsstater inte godkänna export av levande djur till länder utanför EU, vare sig det gäller land eller hav”, skrev Eurogroup for Animals. I riksdagen besvarade landsbygdsminister Jennie Nilsson (S) Elin Segerlinds (V) fråga: tänkte regeringen agera för att införa ett tillfälligt stopp? ”Enligt Statens jordbruksverk har Sverige i dagsläget inga djurtransporter till de om-

råden som har uppmärksammats ha långa väntetider vid gränserna. Coronaviruset ställer hela samhället och omvärlden inför stora utmaningar. Inom EU pågår ett arbete för att försöka underlätta den praktiska hanteringen vid gränspassager. Jag följer utvecklingen mycket noga”, svarade Jennie Nilsson, den 7 april. Under försommaren fortsatte rapporter även utanför EU att komma om exportstopp under pandemin.

Den 26 maj stoppade Nederländerna export av levande djur utanför EU om transporten behövde passera en kontrollstation. Liknande förbud har även flera tyska federationer infört. Deras transporter rörde främst export till Ryssland. Temporära stopp av exporten till havs har under sommaren införts i Australien för fårtransporter till Mellanöstern. Samtidigt kom nya avslöjanden i slutet av maj om hur hundratusentals lamm under usla förhållanden fraktats med båt från Spanien till Nordafrika under en tio dagar lång resa. Varje år exporteras två miljarder lantbruksdjur via långa fartygstransporter. Tusentals dör på vägen. ✕

Långa väntetider vid gränserna tvingar djur att stå kvar i transporter som köade i upp till arton timmar. Djurskyddsorganisationer krävde ett stopp på exporten under coronakrisen. Bilden är tagen vid ett annat tillfälle och är inte från köerna som artikeln beskriver.

Tjurar på grönbeta i franska naturreservatet Camargue i södra Frankrike. Den här bilden är en genrebild och tagen för några år sedan.

Inga tjurfäktningar i sommar

”Vi har erbjudit Pamplonas borgmästare 250 000 euro för att stänga ner tjurfäktingen och tjurrusningen för alltid”, berättar organisationen PETA. En ljusglimt från ett Europa där många djur farit illa under pandemin.

Flera länder i Europa har haft en lockdown, med mycket tuffa restriktioner. – Frankrike hade strikt karantän, regeringen tillät att man lämnade sina hem av nödvändiga skäl, som matinköp, medicinska behov och motion. De som hade behörighet att resa till sin arbetsplats måste ha giltigt tillstånd. Böterna för överträdelse var 135 euro. Motion utomhus var tillåtet inom en kilometer från hemmet och högst en timme per dag. När Frankrike översteg 10 000 dödsfall i mars fick lokala myndigheter rätt att verkställa strängare åtgärder – i Paris förbjöds motion mellan klockan 10 och 19, berättade Anissa Putois, vid PETA France, i slutet av mars.

Hur har djurskyddsarbetet i Frankrike påverkats av restriktionerna? – Som vid andra kriser tar även djuren skada under pandemin. Hjälporganisationer kan tvingas stänga och vilddjurscenter kan ofta inte ta emot djur. Vissa djurhem har sett flera sällskapsdjur som övergetts, och när djurhem tvingas stänga har adaptioner avbrutits. **Hur är läget nu när restriktionerna lättats, Elisa Allen, PETA UK?**

– Djurhem i både Storbritannien och Frankrike har drabbats hårt av pandemin – personalen har varit sjuk och donationerna har minskat – så de behöver vår hjälp mer än någonsin. Under karantänen i Frankrike har människor kunnat resa till djurhem för att adoptera, och i Storbritannien börjar djurhemmen öppnas för allmänheten igen, berättar Elisa Allen, direktör på PETA UK. **Trots reserestriktionerna** för människor fortsatte exporten med transporter av levande djur, vilket också Elisa Allen tar upp: – Dessvärre, då de inte endast utgör en allvarlig hälsorisk, eftersom transportörer reser genom Europa, utan också är extremt grymt mot de skräckslagna djur som tvingas utstå långa resor. Nytagna bilder med dold kamera visar veckogamla kalvar som slogs, piskades och lämnades utan mat på en 23-timmars lång resa från de irländska mjölkgårdarna där de föddes, till Frankrike där de skulle slaktas för kalvkött, berättar hon. Liknande filmer finns på organisationen Eyes on Animals hemsida där hungrande veckogamla kalvar fraktas på båt från Irland till Nederländerna under dygnslånga

resor. Dessa transporter pågick även innan pandemin och flera djurskyddsorganisationer har protesterat. Ett ljus i covid-19-mörkret var att södra Frankrike och Spanien tvingades avbryta tjurfäktningarna. – Goda nyheter för de många tjurar som annars skulle ha torterats och dödats på arenorna, sa Anissa Putiois, i mars. **Hur blir det i sommar?** –Tjurfäktningar avbryts i både Spanien och Frankrike. Arrangemang som Pamplonas tjurrusning har också stoppats i år och skonat tjurar från plåga, tortyr och död. Vi i PETA har erbjudit borgmästaren i Pamplona 250 000 euro för att avsluta detta grymma och arkaiska skådespel för evigt. **Vid denna tidnings** pressläggning hade inte Pamplonas borgmästare gett besked om erbjudandet antas. Ett annat intressant fenomen är vilda djur som tog sig in i städerna. Fotografier från Venedig visade delfiner som simmar i kanalerna när gondolerna och turisterna var borta. I Rom svalkade ankor sig i Fontana di Trevi och i italienska gränder raskade rävar runt på de blankslitna kullerstenarna. ✕

Blanda inte ihop covid-19 med felint coronavirus

Kan min hund drabbas av covid-19? Måste jag avliva min katt som har corona? Många frågor har funnits. Organisationen Dyrebeskyttelsen Norge har arbetat för att minska missförstånden kring djur och coronavirus.

Hej, Annette Bjørndalen Søreide, kommunikationsrådgivare hos Dyrebeskyttelsen Norge, som tidigt informerade om att inte blanda ihop den stora gruppen coronavirus som många djur kan ha med det nya som kan ge covid-19.

– Ja, vi är mycket uppmärksamma så att medierna inte bidrar till att haussa upp situationen i onödan och vill undvika att allmänheten blir rädd för sina sällskapsdjur och riskera att djuren får en sämre välfärd under denna period. Vi rekommenderar alla att hålla sig till vad myndigheterna i Norge, Folkhälsoinstitutet och Veterinärinstitutet, säger. Vi delar ständigt information från myndigheterna på sociala medier och var också ganska snabbt ute med en artikel om hur allmänheten ska förhålla sig till sina djur under denna period.

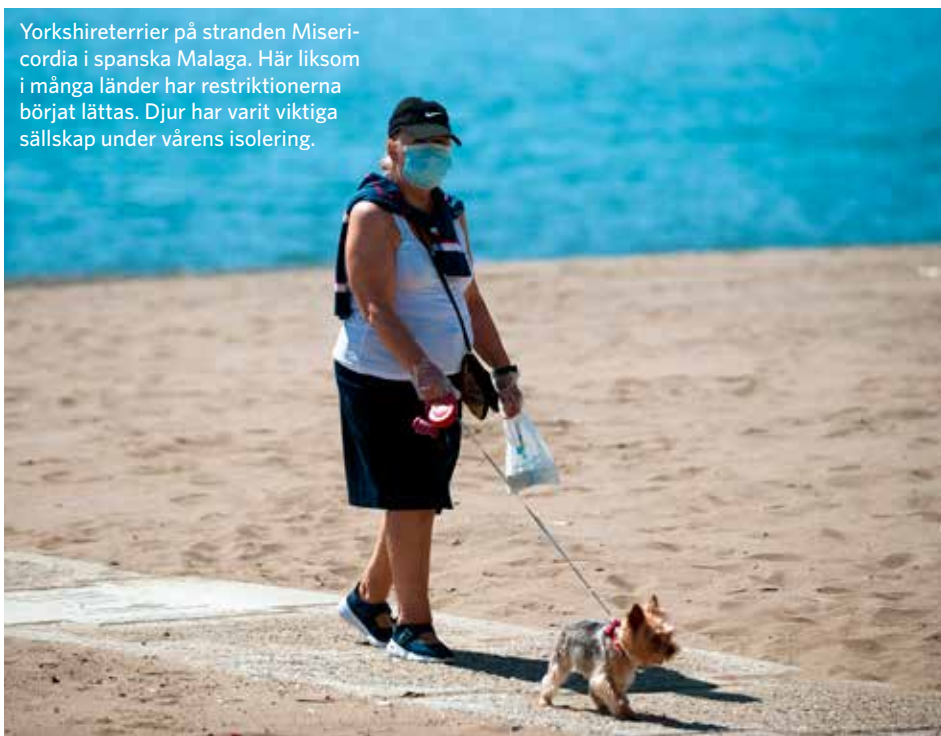
Hur går informationsarbetet?

– Det har varit många frågor från människor som tror att felint coronavirus (FcoV) och covid-19 är samma sjukdom och är rädda för att smittas av covid-19 från sin hund eller katt. Tyvärr har det funnits ett antal vilseledande nyheter om katter som har diagnosticerats med covid-19-infektion, men tillräckliga studier har inte gjorts för att kunna visa att det är någon verklig fara. Norska veterinärinstitutet ser den teoretiska risken för infektion från hundar och katter som mycket liten. Tills den här situationen förändras är detta vad vi rekommenderar allmänheten att utgå från.

Har arbetet för att hjälpa hemlösa katter påverkats i Norge?

– Det rådande läget påverkar alla delar av samhället, men vi försöker få arbetet med hemlösa djur att fortsätta som normalt. Även om vi befinner oss i en pågående pandemi kommer djuren att fortsätta att få den hjälp de behöver. Vi upplever en

Yorkshireterrier på stranden Miseri-cordia i spanska Malaga. Här liksom i många länder har restriktionerna börjat lättas. Djur har varit viktiga sällskap under vårens isolering.

uppgång i antal människor som vill adoptera djur eller vara jourhem. Många som nu är hemma känner att det kan vara en bra tid att lära känna ett djur. Men vi har tydliga krav på dem som vill adoptera ett hemlöst djur och är noga med att påpeka att med ett djur följer väldigt många års skyldigheter, för att undvika fall där människor får djur eftersom de är uttråkade i karantän och inte längre vill ha djuret när samhället öppnas igen, sa hon i april.

I Sverige ger SVA, Statens veterinärmedicinska anstalt, information kring djur och pandemin. På hemsidan www.sva.se står att det finns flera typer av coronavirus hos olika djurslag, men dessa coronavirus som

kan ses hos svenska djur inte ska förväxlas med det nya coronavirus som orsakar sjukdom hos människa. SVA informerar också om att de typer av coronavirus som djur i Sverige bär på normalt inte heller leder till sjukdom hos människor.

”Enstaka rapporter tyder på att viruset SARS-CoV-2 som kan leda till covid-19 kan överföras från människa till hund och katt”, skriver SVA och konstaterar samtidigt att:

”SVA:s bedömning är att den pågående covid-19-epidemin drivs av smittspridning mellan människor och att eventuell smittspridning som sker från djur är försumbar.” ✕

Försöksdjur i vaccinjakten

Jakten på ett vaccin började direkt. Under extremt kort tid måste vaccinkandidater biverkningstestas. Testerna på djur både ökar och minskar.

Det gick snabbt att hitta tänkbara vaccinkandidater mot covid-19. Virusets arvsanlag identifierades fort och flera forskargrupper hade redan tidigare tagit fram vaccin mot sars och mers, som är varianter av coronavirus. Den kritiska punkten, och det är här vi befinner oss just nu i maj, är att se så att biverkningarna av vaccinet är rimliga. I dag finns 133 kandidater, enligt WHO.

– Utvecklingen går med rasande fart. Vi har aldrig sett något liknande, sa enhetschefen för vaccinprogrammen på WHO Ann Lindström, till SVT i slutet av maj.

Företag och forskare delar med sig av data. Möjlighet finns att förenkla vissa djurförsök.

På sin hemsida ger stiftelsen Forska Utan Djurförsök en beskrivning av läget: Forskare världen över arbetar nu för att få fram ett vaccin på bara något år, ett arbete som i vanliga fall tar runt tio år. Svenska forskare har börjat göra djurstudier av sina vaccinkandidater och räknar med att göra sina första tester på människa om ett halvår.

Två vaccinföretag, i USA och Kina, fick tidigt tillstånd att testa coronavirus på människor parallellt med de obligatoriska djurförsöken. 45 frivilliga försökspersoner

som fått vaccinet injicerat följs under ett år. I USA finns även nedfrysta musembryo och sperma kvar efter de möss som togs fram för att forska om sars år 2002. Mössen som fick sars-vaccin blev sjukare än de utan vaccin så det blev aldrig något vaccin mot sars, skriver Forska Utan Djurförsök. Efterfrågan på möss från dessa embryon är stort från covid-19-forskningsteam världen över och för företaget i USA är efterfrågan högre än vad de kunnat leverera. Men aveln fortsätter. Även hamstrar, illrar, kaniner, rhesusapor, markattor och babianer används just nu. Det är omöjligt att i skrivande stund säga om djurförsöken ökar, då de som inte rör vaccin mot just covid-19 har ställts in världen över.

”Även svenska djurhus undviker att starta nya studier. Universitet och företag har lånat ut teknisk utrustning som normalt används till försöksdjur till vården och lämnat över skyddsutrustning som handskar, rockar, glasögon”, skriver Forska Utan Djurförsök och under ett webinarie i våras sa stiftelsens sakkunniga Karin Gabrielson Morton att pandemin verkligen visar behovet av nya metoder.

– Djur reagerar inte som människor vid infektion, olika virus är olika farliga för olika arter. Cell- och datorsmodeller visar bättre och snabbare, än djurstudier, vad som händer i människor. Tiden finns inte heller

att testa på djur så det vi ser nu är att forskare går direkt till humanstudier, eller utför dem parallellt med djurtesterna, sa hon.

Under pandemin har flera forskare också gått över till djurfria modeller. De vanligaste är cellmodeller som organoider, vilket används på Karolinska institutet för att efterlikna lungor, vävnadsmodeller, organ-på-chip, datorsmodellen in-silico och matematiska beräkningsmodeller.

– Pandemin visar att nu är tiden verkligen här för att satsa på djurfria säkra modeller. ✕

Djuroperationer ställs in

Propofol används för att söva djur innan de går över på gasnarkos. Men medlet behövs inom intensivvården, IVA, och veterinärer ska lämna över det. Efterfrågan på andrahandsvalet av djurnarkosmedel, Alfaxane, har ökat enormt och är nu restnoterat hos Läkemedelsverket. Det finns andra djurnarkosmedel, men inte lika säkra. Sveriges Veterinärförbund undrar varför djuroperationer ställs in när plastikkirurgin fortsätter med propofol. Socialstyrelsen sa i DN att det nu är en strikt prioriteringsordning för inköp och plastikkirurgin kan inte köpa nytt. Avgörande för djuroperationerna är hur länge IVA tvingas ha hög beläggning.

Djurskyddsföreningar varnar:

”Får inte bara bli en corona-katt”

Efterfrågan på att adoptera en katt har varit stor i vår. De ideella djurskyddsföreningarna är vaksamma så att katten inte blir en ”corona-katt” – ett kul sällskap under den trista karantäntiden eller isoleringen.

– Vi är lika noga som alltid att kontrollera de nya ägarna och se till att de inser att skaffa katt är ett långt åtagande, säger flera föreningar.

Restriktionerna för att hindra smittspridningen av covid-19 har märkts hos de svenska djurskyddsföreningarna.

– Vi har fått göra uppehåll med omplaceringar av hemlösa katter eftersom vi inte kan ta emot några besökare som kan bekanta sig med våra katter. I vanliga fall åker vi alltid ut till de tänkta nya hemmen och gör omplaceringen där, men det går inte i dag. De katter som söker nya hem bor kvar hos oss tills det blir bättre tider, sa Ewa-Britt Gerhardsson, Djurskyddet Ådalen, i april.

Hos Djurskyddet Bill & Bull i Söderhamn rådde stor oro över ekonomin i våras, både katthemmet och loppisen var stängda.

– Loppisen är vår största inkomstkälla och vi vill inte behöva neka katter hjälp, sa Mari Ekengren. När vi hörs igen i slutet av maj har de bestämt att pröva förbokade besök.

– Nu när många håller sig hemma är det ett bra tillfälle att ta emot en ny familjemedlem och kan spendera sin tid med.

Flera av Djurskyddet Sveriges lokalföreningar har upplevt samma fenomen.

– Vi har haft en tillfällig uppgång i förfrågan på kattungar. Många tycker att de har gott om tid att vara hemma nu. Vi har också fått fler förfrågningar från personer i riskgrupp om vi kan hjälpa dem med deras katter om det skulle hända dem något, säger Jeanette Holmén, ordförande Djurskyddet Bohuslän.

– Jag blir orolig att det kommer att ske

en ökning av djur för omplacering efter sommaren när kanske läget börjar stabilisera sig och folk återgår till sina arbeten, varnar hon. Det får absolut inte bli så att en katt kommer som ett kul sällskap under coronakarantänen och sedan dumpas.

– Det gäller att vi är lika noga som annars när vi kontrollerar dem som vill ta emot katterna, vid minsta tveksamhet måste vi säga nej.

De har inte varit lika många som annars denna vår som hållit igång verksamheten.

– Vi har volontärer som tillhör riskgrupper eller har arbeten som gör dem extra utsatta för smittorisk. Färre försöker hålla verksamheten flytande, allt tar längre tid än vanligt. Vi är restriktiva med att göra hembesök nu, vi gör alltid hembesök innan vi godkänner för adoption och vi tar inte emot oanmälda besök, säger Jeanette Holmén.

Inställda aktiviteter, endast förbokade besök, men även fortbildning i etologi – så har verkligheten hos Djurskyddet Kalmar varit i vår.

– Vi har fått ställa in två större aktiviteter som drar väldigt mycket besökare vilket gör att vi går miste om en del pengar, berättar Camilla Henningsson, på Djurskyddet Kalmar.

Föreningen tar för tillfället endast emot förbokade besök och enbart av dem som verkligen bestämt sig för att adoptera en katt.

– Vi tar dem på pulsen innan vi bokar in

ett besök, för att se vad det är för ny familjemedlem de vill ha. Söker de en kattunge och vi inte har några inne så skriver vi upp dem på en lista, i stället för att de kommer hit. Vi har många som vill adoptera katt just nu.

De har passat på att måla om djurhemmet, snygga till burarna och se över katternas berikning.

– Jag och en person ur styrelsen läser på distans en kurs för etologen Therese Lilliesköld. Det passade bra nu att uppdatera sig, säger Camilla Henningsson.

Även Fiahemmet, som drivs av Djurskyddet Norrköping, har slopat drop-in-besök.

– Vi har bara tidsbokade besök och endast ett per halvtimme. Vi måste hålla oss friska så vi kan ta hand om katterna ordentligt. Självklart är också hygien extra noggrann även om vi alltid är noga, säger Lotta Nilsson, sekreterare i föreningen.

Även de har fått ställa in öppet hus och loppis. Under våren har de inte haft så många katter som har varit redo för nytt hem.

– Vi håller på att socialiserar katter som kommit till oss från kolonier. Vi har haft större efterfrågan än vad vi har haft katter att adoptera ut, men det beror på att våra inte varit redo att flytta, säger Lotta Nilsson.

Restriktionerna har definitivt påverkat Djurskyddet Karlshamn.

– Vi strukturerade om vårt arbetssätt för

Katterna Lucky och Simba hos Djurskyddet Västerbotten.

2020 och hade tänkt att delta på festivaler, marknader och ha aktiviteter utanför de stora butikerna. Vi hade köpt in en hel del prylar som vi tänkte sälja och ha som lotterivinster vid dessa event. Nu blev allt inställt och vi kommer att tappa förväntade intäkter, säger Elisabet Rosengren, Djurskyddet Karlshamn.

– Vi behöver finansiell hjälp för att kunna ge hemlösa, dumpade, sjuka katter hjälp. Utan intäkter kan vi inte vaccinera, chippa eller kastrera. Vi måste vara restriktiva och kanske erbjuda hjälp till de mest utsatta katterna. Men hur prioriterar man det?

Även i Karlshamn har det under våren funnits många som vill ta hand om en katt.

– Det är en markant ökning av folk som är intresserade av att adoptera katter. Folk ”slåss digitalt” om att få adoptera. I något fall vill man adoptera ännu ej födda kattungar. Orsaken kan man bara spekulera om. Är folk uttråkade på grund av restriktionerna?

Även personer som erbjuder sig att bli

jourhem åt de katter som föreningen tar hand om har blivit fler.

– Vi har alltid haft svårt att få tillräckligt med jour- och stödhem. Och nu har vi fått in förfrågan från 3–4 personer. Detta är mycket ovanligt! Återigen ... kan det bero på att man är uttråkad? Vill ha något att ägna sig åt?

Vi vänder norrut mot Djurskyddet Skellefteå.

– Det är lugnt i föreningen med djur både in och ut. Vi vill uppmana människor att hjälpa grannar och äldre att till exempel rasta deras hundar, köpa katt- och hundmat om ägarna tillhör riskgrupperna, råder Kirsi, på Djurskyddet Skellefteå.

Sista stoppet på vår rundfrågning blir hos Djurskyddet Västerbotten. I maj varnade de i SVT:s lokallnheter för att många kanske tänkte kortsiktigt när de nu skaffade djur. ”För den som är tillåten eller arbetslös så kanske det passar just nu att skaffa djur. Men hur fungerar det två månader eller 15 år framåt? En hund eller

katt kan leva så länge”, sa vice ordförande Helena Fagerström till SVT och uppmanade alla intresserade att först prova vara jourhem åt behövande katter. Till Tidningen Djurskyddet säger hon att föreningen inte märkt av restriktionerna på annat sätt än att de som arbetar aktivt i verksamheten stannar hemma vid symtom.

– Vi har lika mycket ärenden som vi brukar och just den här tiden på året är det som vanligt många upphittade och bortsprungna katter i farten.

Innan pandemin hade de genom sin volontär Johanna startat upp kaninverksamhet och annonserat efter jourhem speciellt för kaniner. Responsen var stor.

– Alla jourhemsintressenter kontaktades, intervjuades och informerades. Så nu har vi möjlighet att ta hand om och hjälpa fler kaniner att få en framtid i bra hem!

Den ökade efterfrågan på djur märks runt om i landet. Kennelklubbens valpregistreringar ökade med tio procent under april. I Skellefteå har det varit kö-listor för att få köpa en hamster. ✕

1 FÖRSÄKRING FÖR HUNDPENSIONAT

Det finns försäkringsbolag som har tilläggstjänster som innebär att din hund kan vistas på hundpensionat om du skulle vara oförmögen att ta hand om den en tid på grund av sjukdom. Viss del av vistelsen på ett av länsstyrelsen godkänt hundpensionat kan det ges ersättning för. Se över villkoren i din försäkring.

2 SÖK PÅ SAJTER

Sök upp hundvaktssidor på nätet, det finns även många Facebookgrupper där kontakter förmedlas. Kommersiella plattformar där hundpassarna godkännts och all förmedling sker via sajten finns också. Kontakta dem redan innan behovet finns, så att du och ditt djur i lugn och ro hinner träffa passaren och se så att ni klickar.

SÅ FÅR DITT DJUR DET BRA OM DU BLIR SJUK

Pandemin visar hur viktigt det är för alla djurägare att ha en back-up-plan med personer som kan ta hand om våra djur om vi blir sjuka. Vi är ännu mitt uppe i krisen när detta skrivs, förhoppningsvis är vi på väg mot ljusare tider när tidningen är ute, men bättre sent än aldrig att ordna hjälp. Vi ger er åtta råd.

Källor Elisabeth Schöning, Länsstyrelsen Uppsala, www.sva.se och Emma Brunberg, Djurskyddet Sverige.

Text Katarina Hörlin **Foto** Unsplash

3 SÄTT UPP ANSLAG

En gammal beprövad metod som bevisligen fungerar är att sätta upp en lapp i närområdet där du ber om hjälp. Kanske i en livsmedelsbutik om där finns en anslagstavla eller i en djuraffär i närområdet.

4 GE GRANNEN EN CHANS ATT HJÄLPA

När nöden är som störst är hjälpen som närmast. Fråga några grannar, vänner eller familjemedlemmar som du känner förtroende för i förväg, helst redan innan du skaffar djur om de kan hjälpa dig om det skulle bli en nödsituation. Har du minst två sådana pålitliga personer har du ordnat ett grundläggande skydd.

5 PEJLA PROMENAD-PERSONER

Är du sjuk men tillräckligt frisk för att vara hemma? Be om hjälp med rastningen. Familj, släkt och vänner, eller hyr en rastare. Vänd dig till seriösa förmedlare så har de redan gjort en granskning av personerna innan de får ansluta sig. Självklart ska kemin mellan rastaren och ditt djur också stämma, prova dig fram. En fördel är att seriösa förmedlare har försäkringar.

6 HA ETT KORT IFYLLT

Fyll i ett kort med dina kontaktuppgifter om det värsta skulle hända och du akut måste till sjukhus. Du kan skriva det själv eller beställa färdigtryckta. Där anger du dina kontaktuppgifter, vilka djur du har och skriver in ett namn på den person du vill ska kontaktas angående dina djur tills du är tillbaka. Prata i förväg med denna person.

7 HJÄLP ANDRA

Har du inget djur och vill hjälpa till? Sträck ut en hand! Hör av dig till grannar med hundar, katter eller hör om de kanske har en kanin, kanariefågel eller hamster som du kan passa. Sätt upp en lapp i porten eller i djuraffärer.

8 TVÄTTA KOPPEL OCH SELE

Om du blir inlagd för att du insjuknat i covid-19 och någon annan ska ta hand om ditt djur, så kan det vara bra att tvätta koppel, halsband med mera i maskin i 60 grader, och diska matskålar om du hanterat detta under tiden du haft symtom. Samma sak gäller om du misstänker att din hundpassare/-rastare varit smittad.

"VI VILL VISA HUR KATTER KAN SE UT EFTER ATT HA LEVT HEMLÖSA"

Det är viktigt att ge en sann bild av hur illa katterna som kommer till Djurskyddet Landskronas jourhem har farit av ett liv utan mänsklig omsorg. Men minst lika viktigt är att vara en seriös aktör som ger balanserade besked och aldrig vädjar till eller hetsar fram välmenande människors impuls att rädda en katt med hot om att "annars avlivas den i morgon".

– Vi som djurskyddsförening ska ge de nya ägarna en chans att fatta välgrundade beslut, för kattens skull, säger ordförande Hanny Rosendahl.

Ett vitsvart-fläckigt kattansikte sitter längst till vänster på Djurskyddet Landskronas Facebookheader. Men det går inte att möta dess blick. För ögonen är alldeles röda och variga. En liten katt med tovig päls skjuter upp sin smala rygg på bilden bredvid och förutom fotot på en kattunge som matas med nappflaska finns bara smutsiga katter med svarta prickar runt nosarna och kisande ögon överst på Facebooksidan.

– Vi vill visa hur en del av katterna ser ut när de omhändertas av oss. Det finns katter som är mycket värre därän än de som är på bilderna men man får också försöka hålla en balans så att det blir uthärdligt att ens titta på dem. Öppna sår och svåra

sjukdomstillstånd där katten är smal som ett skelett och i sista skedet skulle vi aldrig visa, men just katter som drabbats av snuva och får röda rinniga ögon är ju väldigt vanligt bland de hemlösa katterna, säger Hanny Rosendahl, ordförande Djurskyddet Landskrona.

Vi talar med henne i telefon en eftermiddag i början av maj och hon, som även föder upp egna katter, har precis med sin sons hjälp tagit tempen på en av dem.

– Vi har just nu fem små nyfödda ungar här och min andra katt är dräktig! Så det är fullt upp.

Under de senaste månaderna har det varit större efterfrågan än någonsin på att ta hand om katter.

– Det är så många som velat ge våra katter nya hem att vi för första gången någonsin fått ge beskedet att vi inte har fler katter till dem som hör av sig. Till och med våra "långliggare", de lite äldre katterna, har fått nya hem. Nu har vi några som är tingade, ett par som är för skygga för att adopteras bort och vi fick nyss in tre yngre som behöver nya hem. Vi skulle också behöva några nya jourhem till.

Hur kommer det sig att ni har haft så stor efterfrågan på katter?

– Det är ju Fonuskampanjen på tv där Djurskyddet Sverige berättar om alla djurränklingar som blir övergivna när husse eller matte avlider, tillsammans med coronarestriktionerna, som fått många att inse att ett kattsällskap är bra. Vi är lika noga som annars med att kontrollera så att de nya ägarna är seriösa, och vi får verkligen hoppas att intresset håller i sig även när den här krisen är över.

1 400 följare kan varje dag ta del av föreningens Facebookuppdateringar. Bilderna överst är väldigt berörande och visar tydligt att verkligheten som de hemlösa katterna lever i skadar dem.

– Vi får en del frågor från personer som erbjuder sig att ta hand om katterna på bilderna och andra som undrar hur det gått. Men fotografierna på katterna som ligger överst på Facebook kommer från bildbanker på internet, så just dessa finns inte hos något av våra jourhem, men det är så här de katter som vi får in ser ut. Ibland värre. Fast för oss är det viktigt att både vara

sansade och ge en realistisk bild. Vi vill att de som adopterar katter av oss ska ha tänkt igenom beslutet och inte bara agera på en känsla av att vilja hjälpa en katt som farit illa. Det är ett stort beslut och ett ansvar som sträcker sig långt fram i tiden att bli kattägare. Det ska inte byggas på att vi som djurskyddsförening vädjar till människors dåliga samvete eller hot om att "imorgon avlivas vi katten om ingen tar hand om den". Det är ett oseriöst sätt att hantera både katterna och de blivande ägarna på. Beslutet ska vara noga genomtänkt. Inte minst för kattens skull så att den verkligen får ett stabilt hem, för evigt.

Hanny Rosendahl har varit Djurskyddet Landskronas ordförande i fem år. Föreningen har en rådgivningstelefon. De vanligaste frågorna just nu är: "Hjälp! Det sitter en ensam fiskmåsunge och skriker här ute! Vad ska jag göra?" och "Jag tror att min granne inte är snäll mot sin hund, vad ska jag göra?" Svaren de ger är "Låt ungen vara ifred, fiskmåsföräldrarna har koll på

den, ring annars en fågelrehabiliterare" och "Vänd dig direkt till länsstyrelsens djurskyddsenhet".

– Vi som förening har hög trovärdighet och det är viktigt för oss att samarbeta med andra myndigheter och yrkesgrupper. Om man kastrerar sin katt hos någon av kommunens fyra veterinärkliniker kan man söka bidrag hos oss i vår kastreringskampanj, där vi bidrar med 300 kronor till alla honor och 200 kronor till hanar som kastreras. Förra året betalade vi ut cirka

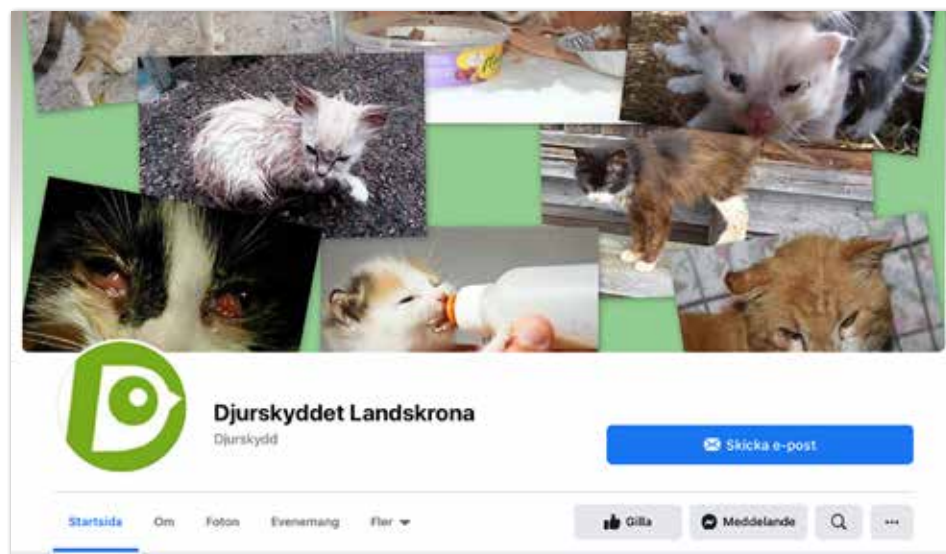

Inget går upp mot katter! Här får Hanny Rosendahl en kattyss av Bullen.

15 000 kronor i kastreringsbidrag. Det blir en hel del oönskade kattungar som sluppit födas till ett liv i hemlöshet.

För en tid sedan tog föreningen emot 26 katter och ungar från en kattkoloni. Alla har klarat sig, blivit tillgivna och fått nya hem.

– Det är en fin känsla att se hur bra det gått. Vi adopterar inte ut sjuka djur och alla blir vaccinerade, kastrerade och chipade innan de lämnar oss. Får vi nu bara igenom lagen om obligatorisk ID-märkning på katter och folk fortsätter kastrera sina katter så kan vi faktiskt få bukt med problemet med hemlösa katter. Då kommer det kanske till och med något gott ur den här coronakrisen; att människor får se hur bra man också själv mår av att ha en katt som sällskap. Det är bara att fortsätta arbetet! Och kan vi visa hur illa katterna far av att leva ute utan mänsklig omsorg men också att det går att ge dem bra liv så har vi som djurskyddsförening kommit långt, säger Hanny Rosendahl. ✕

Ange "Djurskydd" för 10% rabatt. Djurskyddet får även 10% per order.

minifinder

djurskyddet SVERIGE

MiniFinder stödjer Djurskyddet Sverige

MiniFinder Atto Pro GPS tracker till katter

- 100% vattentät
- Geofence-larm
- Realtidssparning
- Lyssna på katten

www.minifinder.com/djurskyddet/ sales@minifinder.com 0470-786 833

Bilden är från en bildbyrå och inte från tillfället som beskrivs.

Foto: iStock

FRÅGA

MIN KATT SPRANG FÖR SITT LIV SÅ KLORNA FRÄTTES AV – GRANNENS HUND VAR LÖS IGEN

Tidningen Djurskyddet har under våren fått flera samtal från läsare som råkat ut för varianter av dilemmat nedan. Hundar, som hålls av oansvariga ägare, rymmer och angriper andra djur och polisen väljer att se dem som bortsprungna snarare än att de utgör en fara för sin omgivning. Så här berättar en läsare:

Min katt, Misse, är mycket ledsen i dag. Han är annars en frimodig och nyfiken katt som kommer väl överens med både andra katter och hundar. Men tyvärr ändrades allt i förrgår. I mitt område finns en hund som flera gånger hoppat över staketet och jagat både hundar, katter och människor. Ägarna är inte elaka men saknar helt kunskap om hur sköta just den här ganska krävande rasen. De låter också barn gå ut med hunden, varpå den sliter sig och jagar andra djur. Vi, jag och flera andra grannar här i området, har anmält till polisen flera gånger men inget händer. Hunden har också rusat runt nere i centrum vid flera tillfällen helt fri

efter att ha rymt hemifrån. Den är inte en i grunden aggressiv hund utan mycket fin och alert. Den är dock helt understimulerad och får inte tillnärmelsevis utlopp för sina naturliga behov av stimulans, varken fysiskt eller mentalt. Det är hemskt att se och detta har pågått i flera år.

Senaste incidenten var när jag var ute med min katt och då kom plötsligt hunden farande över gräsmattan här bredvid gångvägen och siktade in sig på Misse. Han rusade iväg. Hunden efter och jag efter dem. Det var en vidrig situation och jag har aldrig varit så rädd förr i hela mitt liv. Misse sprang för livet så att klorna på baktassarna nöttas ner ända in till pulpan. Blodet

forsade runt tassarna och i sista stund räddade han sig genom att hoppa upp på ett tak till ett sophus. Jag var framme och fick tag i hunden, någon ringde ägarna och polisen och de sa att om vi visste vem ägaren var fick vi lämna tillbaka hunden till ägarna. Senare samma dag hoppade hunden in i hundrastgården och angrep de hundar som var där inne. Bland annat min grannes hund. När vi återigen ringde ägare och polis hände samma sak. Polisen sa att ägaren fick komma och hämta hunden. Hunden är inte heller chippad eller registrerad. Det är det ju lag på. Vi har sagt det till polisen men det verkar inte hjälpa. Varför händer inget? ✖

Frustrerad och ledsen

SVAR

”INGEN SKA BEHÖVA HA DET SOM NI”

Så här svarar polis Mikael Åslund tidningens läsare.

Hej läsare av Tidningen Djurskyddet och ägare av katte Misse! Det du beskriver ska ingen behöva utstå, vare sig ni eller era djur. Vad är det som gäller för den som håller en hund på det sättet som du beskriver och vad är polisens respektive länsstyrelsens möjlighet att hjälpa er?

Från den 1 juni 2018 är det länsstyrelserna som är huvudman för lag (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter, tillsynslagen. Det innebär att det är till länsstyrelsen man ska anmäla om någon inte håller sin hund under sådan tillsyn och inte sköter den på ett sådant sätt som med hänsyn till deras natur och övriga omständigheter behövs för att förebygga att de orsakar skador eller avsevärda olägenheter. Detta regleras i 1 § tillsynslagen.

Den som äger en hund skall låta märka den så att den kan identifieras och märkningen ska vara bestående. Det är länsstyrelsen som kan förlägga ägaren att märka och registrera hunden i Jordbruksverkets hundregister. Länsstyrelsen kan om ägaren inte märker hunden förena föreläggandet med vite. Vite kan jämföras med böter och det är förvaltningsrätten som beslutar efter det att länsstyrelsen ansökt om vitets utdömande.

Den mest centrala paragrafen i tillsynslagen är 8 §. Där regleras hur länsstyrelsen får meddela de förelägganden och förbud som behövs för att förebygga skada eller avsevärd olägenhet som orsakas av en hund.

Du ska anmäla till länsstyrelsen att ägarna har en hund som inte är registrerad och att den ofta är lös och har jagat er katt. Det bör även framgå att ägarens barn rastar hunden och inte klarar av att hålla hunden.

Vad händer efter er anmälan? Länsstyrelsen ska efter din anmälan kommunicera med hundens ägare era uppgifter i anmälan. Man kan säga att hundens ägare ges möjlighet att förklara varför hunden betedde sig som den gjorde och varför den var lös och jagade Misse. Det bör även framgå på vilket sätt ägaren tänker hålla hunden i framtiden för att undvika att den jagar Misse igen.

Om länsstyrelsen efter kommunicering beslutar att hunden ska vara försedd med fast koppel och hållas inom en inhägnad som den inte kan ta sig ur för att förhindra ett upprepande utomhus

gäller det först efter det att ägaren blivit delgiven beslutet. Länsstyrelsen kan även förbjuda hundägaren att deras hund får rastas av någon som inte fyllt 15 år.

Om hundägaren bryter mot föreläggandet eller förbudet, eller tidigare föreläggande det vill säga låter hunden fortsatt vara lös, gör hundägaren sig skyldig till brott. Det är då till polisen som man anmäler att hundens ägare bryter mot länsstyrelsens föreläggande. Polisen ska då utreda brottet. Om hundägaren fortsätter att bryta mot föreläggandet kan länsstyrelsen besluta om nytt strängare föreläggande eller besluta att hunden ska omhändertas. Det är bara länsstyrelsen som kan be-

sluta om föreläggande, förbud, omhändertagande, försäljning, avlivning av hund eller hundförbud enligt tillsynslagen från och med den 1 juni 2018. Polismyndigheten får besluta att omhänderta en hund om det är nödvändigt för att omedelbart hindra att en hund orsakar skada eller avsevärd olägenhet. Med andra ord kan polisen ingripa endast i akuta och pågående situationer.

Hundägaren har ”strikt ansvar” för de skador som hunden orsakar. Det innebär att hundägaren ska betala era eventuella kostnader för veterinärvård av Misse eller din grannes hund.

Att låta sin hund vara lös i lokala centrum kan vara ett brott mot den lokala ordningsstadgan. Det är olika i olika kommuner var hundar får vara lösa. Om det är ett brott är det polisen som ska utreda brottet. Ni ska inte behöva ha det som du beskriver. Lycka till! ✖

POLISPERSPEKTIV MED MIKAEL ÅSLUND

VARFÖR KISSAR MIN KATT UTANFÖR LÅDAN?

Hej Elin Hirsch! Jag har ett stort problem med min 18-åriga katt. Han kissar utanför lådan hela tiden, sprayar eller kissar rätt på golvet. Han bajsar dock i lådan hela tiden. Har försökt byta toalett men det hjälper inte. Har Feliway och det hjälper inte heller. Vi har nyss fått en son på fem månader så vi har heller inte så mycket tid för detta längre, torka kiss flera gånger om dagen. Detta har pågått nu i tre år och blivit värre och värre. Har även gjort honom till utekatt så han kan komma och gå när han vill. Alla hans blodvärden ser bra ut. Vet inte vad jag ska göra längre, vet inte om jag ska låta honom somna in om han ändå inte är lycklig.

Tack på förhand!

//Jenny

→ ETOLOGEN

SVAR: Rumsrenhetsproblematik kräver ofta en omfattande utredning då flertalet skäl kan ligga bakom beteendet. Kortfattat har kissa och spraya två olika funktioner. Kissar handlar om att tömma blåsan medan spraya (urinmarkering) handlar om kommunikation. Då katten använder kattlådan för övrigt och är frisk utesluter jag koppling till åldern eller sjukdom. Generella råd blir då att öka antalet kattlådor samt kattens trygghet i hemmet. Gällande katt-

lådor föredrar vissa katter att kissa i en låda och bajsar i en annan. Därför kan fler lådor minska problemet. Fler gömställen och andra alternativ för markering (klösa) om katten upplevs som orolig eller otrygg. Aktivera katten genom lek, foderberikning eller liknande vilket i kombination med att se över den sociala miljön kan hjälpa mot sprayning. Men tänk på att inte införa flera förändringar samtidigt då detta kan skapa oro. Läs gärna artikeln "Bestraffa aldrig en katt som kissat inomhus" som finns på Tidningen Djurskyddets webbtidning. Lycka till! ✕

Elin Hirsch
Fil. Dr i etologi

MJÖLKKOR GÅR IHOP MED SINA KALVAR

Hur fungerar det att låta mjölkkor gå tillsammans med sina kalvar? Professor Sigrid Agenäs undersöker tillsammans med sitt team.

Projektet hålls på Lövsta, SLU:s mjölkbesättning hos Nationellt centrum för lantbrukets djur. Det ska pågå i minst tre år och har redan visat goda resultat. Kalvarna som får gå tillsammans med sin ko växer fortare, runt 0,4 kilo mer per vecka än de som separeras direkt, skriver SLU.

Kalvarna diar fritt, en robot känner av hur mycket mjölk som finns i kons spenar och kon låter sig mjölkas när hon vill. Kalvarna har kalvgömmen, där de äter, leker och vilar. De är lösgående och träffar korna på en gemensam kontaktyta. Korna har också ett eget område där inte kalvarna kan vara.

Den automatiska mjölkningen fungerar, det blir hälften så mycket mjölk till roboten i snitt jämfört med från andra kor, men stora individuella skillnader finns, enligt SLU.

Raserna som används är Svensk röd boskap, SRB och Holstein. I första om-

gången finns tolv kor och kalvar. De föddes utomhus i ett mobilt vindskydd. Alla kalvar fick dia råmjölk och var kvar i kalvningsboxen cirka tre dygn efter kalvning, skriver SLU. Kon togs till mjölkning minst en gång per dag.

När kalvarna är kring åtta veckor skiljs de från korna under halva dygnet. De kan se varandra och nosa men inte dia. När kalvarna är fyra månader flyttas de. Kalvarna väger då runt 200 kilo och börjar bli könsmogna. De flyttas gruppvis ihop med kalvar de känner.

Syftet med projektet är, enligt SLU, att ta reda på hur kalvar kan integreras i skötsel-system för automatisk mjölkning, eftersom det finns både lantbrukare och konsumenter som är intresserade av sådana system.

"Det finns dock mycket begränsat med stöd från vetenskap och rådgivning för de lantbrukare som vill hålla kalvarna tillsammans med korna, vilket gör att det är svårt

för gårdar att veta vad som är viktigt för att få sådana system att fungera", skriver SLU och betonar att:

"Särskild vikt läggs vid att djuren hantaras så lugnt som möjligt i projektet. Korna ges tid att lista ut hur systemet fungerar. Tid, tålamod och rutiner är viktigt och alla kor tränades att gå från kalvningsområdet utomhus, genom envägsgrinden, till mjölkningsroboten varje dag i ett par veckor innan de kalvade."

Är det något som förvånat dig så här långt, Sigrid Agenäs?

– Ja, jag är faktiskt förvånad över att det har gått så bra så här långt, med det praktiska kring dagliga djurskötseln. Korna har varit lugna och väldigt duktiga på att lära sig att hitta i systemet och vi har inte behövt stödutfodra någon av kalvarna. Vi har haft en enda incident där en ko gick emellan personal och en kalv, ute på bete hösten 2019. Det var inte hennes egen kalv men hon ville ändå skydda den. Ingen människa skadades och det är enda tillfället. Vi har inte behövt ta ur någon ko ur studien, det trodde vi skulle hända, säger Sigrid Agenäs till Tidningen Djurskyddet.

I sommar kommer ytterligare ko-kalvpar att sättas in i projektet. ✕

Hästar kan ha tandvärk – så hjälper hästodontologen dem

Hästar är experter på att dölja smärta och utan regelbundna kontroller kan det ta lång tid innan ett allvarligt tandproblem upptäcks. Då kan det vara för sent att hjälpa hästen på bästa sätt.

Även om en hästtand avsevärt skiljer sig från en humantand i sin uppbyggnad, så drabbas hästar av ungefär samma saker som människor.

– De kan få karies, tandvärk, bita sönder, få foderinpackningar, inflammationer i tandköttet med mera, säger veterinär Thérèse Lundberg, en av landets 21 examinerade hästodontologer.

Tidningen Djurskyddet träffar henne på Vendelsö Ridskola söder om Stockholm. Under tre dagar ska hon gå igenom ridskolans 34 lektionshästar. Det är andra året som Thérèse besöker ridskolan.

– Förra året upptäckte jag en del utrustningsrelaterade skador, men efter att vi korrigerat utrustningen, provat ut rätt längd och form på bettet för varje häst och justerat tränsen, är nästan alla tidigare skador utläkta.

Alla hästar får lugnande inför undersökningen.

– Först bedömer jag hästens bettrelation, det vill säga om den har över-, under-, eller neutralbett. Vid de första två kan det bildas hakar som riskerar att störa hästarna när de äter. Hakarna kan även påverka dem negativt vid ridning. I främre delen av munnen tittar jag efter eventuella skador från bett och nosgrimma, samt förekomst av vargtänder. Vargtanden, Pr, är en liten tillbakabildad tand utan funktion, men kan störa mycket i ridning och ska alltid tas bort.

Efter att ha kommit lite mer än halvvägs med 20 undersökta hästar, de flesta är tio år eller äldre, kan Thérèse Lundberg konstatera att det överlag ser bra ut. Endast ett fåtal har tandproblem som inte går att åtgärda i stallen. De får i stället tid på en av de hästkliniker som anlitar Thérèse för specialistvård.

– I stallen kan jag avhjälpa en hel del men operativa ingrepp eller rotfyllningar görs på klinik.

Rotfyllning?

– Att ta bort en hästtand är ett stort ingrepp. En kindtand kan vara mer än tio centimeter lång och kan i sämsta fall ha förbindelse med bihålan. Det är som gjort för komplikationer. Att rädda en trasig tand genom rotfyllning kan innebära ett längre och mycket bättre liv för hästen som annars hade fått ett livslångt besvär med att tugga maten.

Sedan lagen om verksamhet inom djurens sjuk- och hälsovård trädde i kraft 2009 får endast den som är behörig utföra operativa ingrepp. Alla veterinärer har en grundutbildning i hästens munhåla. Tilläggsutbildningen omfattar tre steg och intresset är stort.

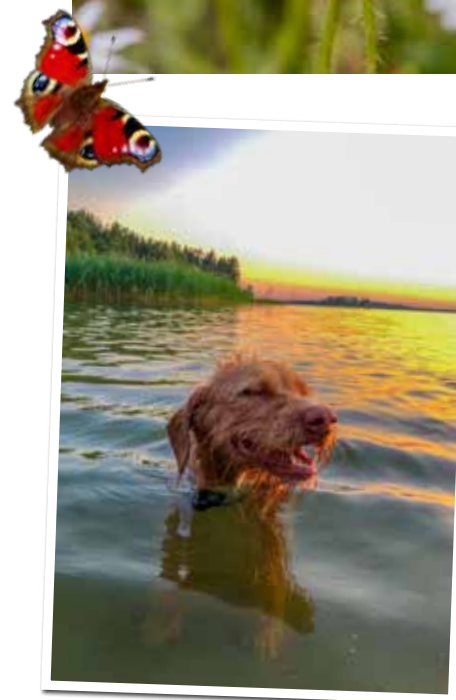
Det var eldsjälarna Torbjörn Lundström, humantandläkare som sadlade om och Ove Wattle, vid SLU, som genom forskning och nya metoder, till exempel hur man kan laga en hästtand som kontinuerligt slits ner, som skapade utbildningen. ✕

Thérèse undersöker Buffalos munhåla. Hästarna får alltid lugnande för att stå still.

BJUD BI PÅ BLOMSTERBUFFÉ – HJÄLP VÄRLDEN PÅ KUPPEN

En miljon av jordens åtta miljoner arter är hotade, enligt IPBES rapport. Försvinner fjärilar, bin och andra pollinerande insekter är hotet mot jorden lika stort som klimatförändringarna. Den goda nyheten är att vi kan göra något åt det. Plantera växter som pollinerarna gillar! Bor du i lägenhet? Sätt lavendel på balkongen eller ställ en kruka i fönstret och öppna det. Få fler råd på Facebook hos "Gröna balkonger" och "Tapestry Lawn – Gobeläng gräsfri blomstermatta". Favoriter på blomsterbordet för fjärilar, bin och humlor är lavendel och maskros! ✕

SIMMA LUGNT

Så länge du följer coronarestriktionerna kan ett sommarbad med hunden vara härligt. Tänk på att algblooming kan orsaka svår sjukdom för hunden, ser vattnet grumligt ut avstå bad. Följ algbloomingen på havochvatten.se

"De allra flesta djurungar behöver inte mänsklig hjälp. Tvärtom. Vår insats ökar dödligheten. Djurens egna föräldrar är bättre på att ta hand om sina ungar än vad vi människor är." Tror du att ungen är skadad? Ring en fågel- eller viltrehabiliterare!

Citatet är hämtat från Katastrofhjälp – Fåglar och Vilt, KfV-Riks. Kontaktuppgifter till lokala fågel- och viltrehabiliterare finns på hemsidorna: www.kfv-riks.se www.viltakuten.se

GE IGELKOTTEN VATTEN & LÖV

Igelkotten är rödlistad. Den är hotad i Sverige. Hjälpen den att överleva genom att ställa ut vatten på låga fat och sluta räfsa bort alla löv och kvistar, låt igelkottarna bosätta sig inne i lövhögarna i stället! ✕

Lämna oss inte i bilen!

K11: sol & 20 grader ute=58 grader i bilen

K12: sol & 23 grader ute=62 grader i bilen

Källa:SKK

			GÅR I VÄGOR	HYLLA			KRYDD-KNOPPAR KOMMA ÅT
SÄLLSKAP ITÄG			OARBETAT ÄMNE	VAPEN-SLAG		9	
FALLER I SLUTET				LÄGGA KORTEN PÅ BORDET PLAN PLATS			
ÄR UNDER DUK							SAMLAS I HÄRVOR
IDÅLIG KONDI-TION		GÅ PÅ TÅ					
		KANSKE KORTARE					
DET PACKAS I PASAR					RITUAL MED VATTEN	GAY GAS	
VARNING							
KURVA		HA SLAG-SIDA		STJUT TA SIG FRAM I KANOT		6	
SAMLINGS-PLATS			8		STILLA PERIOD		BILD VID TEXT
DANS-VISA	10		ÄKTE MED VINDEN ÄR MAX FÖR EN DEL				
						LIGGER FLITIG VITAMIN	
		HEMMA-BYGGE MITTI FRIERI					
SPELAR STUMT						KRAFT OCH ENERGI	
STINKA							
				HÅRT VIRKE	5		
		I VÄG-NUMMER	SIDA				
				SIGNAL			2

Vi lottar ut fem fina fågelholkar från Vivara. Perfekt att skämma bort fåglarna med! Vinsten kan skilja sig något från den på bilden här intill.

Det är det fyrsiffriga talet som bildas av de röda siffrorna (t ex FEM TRE ETT TVÅ = 5312) som är er svarskod. Ring **0944-670 90 09**. Följ de talade anvisningarna. Du ombeds att ange kryssets tävlingsnummer, som är 24, och den fyrsiffriga svarskoden (ovan). Sedan är det klart.

Du kan inte ringa från hemligt eller dolt nummer. Det betyder att ditt nummer måste synas när vi söker det på hitta.se eller eniro.se. Samtalet kostar 10 kronor. Du accepterar kostnaden genom att trycka 1 i början av samtalet.

vivara
www.vivara.se

5
VINNARE!

Birgit Gustafsson, Gråbo, Agneta Birgitta Nilsson, Stockholm, Marita Edfast, Åryd, Kristina Pålsson, Torpshammar, Ludwig Gustavsson, Nyköping.

Forskare du inom veterinärmedicin, husdjursvetskap eller andra områden som ämnar att på något sätt hjälpa djur till ett bättre liv? Då kan du söka ekonomiskt bidrag från Petra Lundbergs stiftelse. Ansökningsperioden är öppna mellan 1 juli till och med 30 september samt mellan 1 november till och med 31 januari. Blanketter och mer information om hur du söker hittar du på vår hemsida.

Petra Lundbergs stiftelse ämnar att förbättra djurs livsvillkor. Genom främst ekonomiska bidrag stödjer vi organisationer och individer som arbetar för att skydda, hjälpa eller förbättra livsförutsättningarna för utsatta eller utrotningshotade djur. Stiftelsens styrelse kan också stödja i andra egenskaper om det främjar stiftelsens övergripande mål.

Petra Lundbergs stiftelse

Stötta djurhemmen under coronapandemin

Flera av våra lokalföreningar har det tufft ekonomiskt under coronapandemin. Loppisar, öppet hus och annan verksamhet som vanligtvis inbringar pengar är nu inställd. Några djurhem tvingas varsla personal, andra som drivs av enbart ideella är oroliga för att dessa ska bli sjuka.

Om du har möjlighet – stötta din närmaste lokalförening, ekonomiskt eller som volontär. Hör av dig till dem för att se vad du kan hjälpa till med.

Läs mer om hur coronapandemin påverkar vår organisation och hur du kan stötta vårt arbete för djuren på **www.djurskyddet.se**.

Nytt samarbete med MiniFinder

MiniFinder erbjuder innovativa GPS-trackers inom flera områden, som djursäkerhet, personsäkerhet, stöldskydd och fordon. Deras GPS-tracker för djur möjliggör en effektiv spårning av katt, hund, häst och andra djur.

Som medlem i Djurskyddet Sverige får du 10 % rabatt på hela sortimentet. MiniFinder stödjer också Djurskyddet Sverige med 10 % per order. Läs mer på **minifinder.com/djurskyddet**.

Djurskyddet Sverige är godkända som 90-kontoinnehavare av Svensk Insamlingskontroll. Ett så kallat 90-konto är ett insamlingskonto som har utfärdats av Svensk Insamlingskontroll som sedan kontrollerar hela organisationens verksamhet och ekonomi för att du som givare ska känna trygghet att din gåva används rätt. Vårt 90-konto: 90 01 06-6

Namn och min nya adress:

För- och efternamn: _____

Adress: _____

Postnummer: _____ Postadress: _____

Telefon: _____

E-post: _____

Personnummer (ÅÅMMDD): _____

Vid adressändring; det här var min gamla adress:

Adress: _____

Postnummer: _____ Postadress: _____

Medlemsnummer: _____

Skicka talongen till: Djurskyddet Sverige, Svarspost, Kundnr 20425761, 120 20 Stockholm

Kontakta vår medlemsservice

Har du frågor om ditt medlemskap, vill beställa informationsmaterial eller meddela att du har ny adress?

Välkommen att kontakta Djurskyddet Sveriges medlemsservice på **08-673 35 11**. Telefontiderna är mån–tors 9–15.30. Stängt för lunch 11.30–12.30.

Du kan också mejla till **info@djurskyddet.se**

Brev skickas till:
Djurskyddet Sverige
Hammarby Fabriksväg 25, 120 30 Stockholm

Djurskyddet Sverige där du bor!

Djurskyddet Sverige är ett riksförbund med 44 lokalföreningar över hela landet.

BLEKINGE LÄN

Djurskyddet Karlshamn
Telefon: 0735-08 71 07
karlshamn@djurskyddet.se

Djurskyddet Ronneby
djurskyddet.ronneby@hotmail.com

DALARNAS LÄN

Djurskyddet Dalarna (Rättvik)
Telefon: 0736-73 77 00
dalarna@djurskyddet.se

GÄVLEBORGS LÄN

Djurskyddet Bill & Bull Söderhamn
Telefon: 0764-10 01 01
info@djurskyddetbilllochbull.se

Djurskyddet Bollnäs-Ovanåker
Telefon: 0703-02 80 06
djurskydd_bollnas@hotmail.com

HALLANDS LÄN

Djurskyddet Norra Halland (Kungsbacka)
Telefon: 0708-77 64 70
info@djurskyddetnorrahalland.se

Djurskyddet Kattfotens Katthem i Halmstad
Telefon: 0701-55 80 08
kattfoten@kattfoten.se

Halmstadsortens Djurskyddsförening
Telefon: 070-525 30 68
tomas.erge@telia.com

JÄMTLANDS LÄN

Djurskyddet Jämtlands Län (Östersund)
Telefon: 0706-39 37 55
jamtland@djurskyddet.se

JÖNKÖPINGS LÄN

Djurskyddet Eksjö
Telefon: 0702-52 82 88
cats@djurskyddet-eksjo.se

KALMAR LÄN

Djurskyddet Kalmar
Telefon: 0480-41 11 00
kalmar@djurskyddet.se

Djurskyddet Oskarshamn
Telefon: 0491-188 15
oskarshamn@djurskyddet.se

Djurskyddet Västervik
Telefon: 0704-530 518
djurskyddetvastervik@gmail.com

KRONOBERGS LÄN

Djurskyddet Kronoberg (Växjö)
info@djurskyddetkronoberg.se

Djurskyddet Sigfrid (Växjö)
Telefon: 0760-22 05 04
sigfrid@djurskyddet.se

NORRBOTTENS LÄN

Djurskyddet Norrbotten (Luleå)
Telefon: 0730-32 21 82
jenny.lindback@hotmail.com

SKÅNE LÄN

Djurskyddet Helsingborg
www.djurskyddet.se/helsingborg
helsingborg@djurskyddet.se

Djurskyddet Kullabygden (Höganäs)
Telefon: 0702-46 80 42
kullabygden@djurskyddet.se

Djurskyddet Landskrona
Telefon: 0738-04 96 44
djurskyddetlandskrona@hotmail.com

Djurskyddet Snapphanen
Telefon: 0708-11 28 16
info@djurskyddetsnapphanen.se

STOCKHOLMS LÄN

Djurskyddet DOSO
Telefon: 08-87 94 17 / 073-679 18 44

Djurvännernas Förening i Stockholm
Telefon: 08-755 68 46
info@djurvannernastockholm.se

Djurskyddet Kattvärnet Haninge
Telefon: 08-776 16 80
info@kattvarnet.nu

SÖDERMANLANDS LÄN

Djurskyddet Mariefred
Telefon: 0707-77 19 54
susanne.queckfeldt@gmail.com

Djurskyddet Nyköping
Telefon: 0155-21 76 32
nykoping@djurskyddet.se

Djurskyddet Strängnäs
Telefon: 0708-80 54 42
strangnas@djurskyddet.se

VÄRMLANDS LÄN

Djurskyddet Karlstad
Telefon: 072-520 00 28
kontakt@djurskyddetkarlstad.se

Djurskyddet Kristinehamn
Telefon: 0550-151 55
kristinehamn@djurskyddet.se

Djurskyddet Säffle-Åmål
saffle-amal@djurskyddet.se

Djurskyddet Norra Värmland
Telefon: 0725-30 73 77
sunne@djurskyddet.se

Djurskyddet Westra Wermland (Arvika)
Telefon: 0722-33 38 10, 0722-33 38 20
westrawermland@djurskyddet.se

VÄSTERBOTTENS LÄN

Djurskyddet Skellefteå
Telefon: 0702-70 03 92
djurskyddetskelleftea@gmail.com

Djurskyddet Västerbotten (Umeå)
Telefon: 072-556 60 90
info@djurskyddetvasterbotten.se

Djurskyddet Åsele Katthem Kurrlyan
Telefon: 073-042 60 70
aselekatthem@djurskyddet.se

VÄSTERNORRLANDS LÄN

Djurskyddet Härnösand
Telefon: 070-533 36 10
djurskyddet.harnosand@gmail.com

Djurskyddet Sundsvall
Telefon: 060-56 78 50
djurskydds@hotmail.com

Djurskyddet Ådalen (Sollefteå)
Telefon: 0620-242 67 / 073-063 23 45
djurskyddetadalen@hotmail.com

Djurskyddet Örnsköldsvik
Telefon: 0709-45 02 77
oviks_djurskydd@hotmail.com

VÄSTMANLANDS LÄN

Djurskyddet Mälartassen
malartassen@djurskyddet.se

VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Djurskyddet Bohuslän
Telefon: 0761-17 77 81
info@djurskyddetbohuslan.se

Djurskyddet Skaraborg (Töreboda)
Telefon: 0739-24 26 72
skaraborg@djurskyddet.se

ÖREBRO LÄN

Djurskyddet Vilsna tassar Hällefors
vilsnatassar@djurskyddet.se

ÖSTERGÖTLANDS LÄN

Djurskyddet Fiahemmet i Norrköping
Telefon: 011-31 14 99
fiahemmet@hotmail.com

Djurskyddet Mjölby
Telefon: 0142-36 11 02
djurskyddetmjolby@gmail.com

Intresserad av att starta en förening där du bor?

Läs mer på Djurskyddets hemsida:
www.djurskyddet.se/engagera-dig/starta-ny-forening

Eller kontakta Djurskyddets kansli:
info@djurskyddet.se
08-673 35 11

Gunnela Ståhle är styrelseledamot i Djurskyddet Sverige & ordförande för Vi Konsumenter. På bilden tillsammans med Attis.

SISTA ORDET

Sätt nationella mål för djurs välfärd

Vi är många som hoppas att coronapandemin ska mana till eftertanke. Ett hot som inte är lika synligt som coronapandemin, men väl så angeläget, är att vi har överskridit planetens gränser. Vi måste öka den biologiska mångfalden och förhindra att jordens temperatur ökar. Hur ska vi producera vår mat och vilken roll ska djuren spela i den framtida matproduktionen? I många avseenden är det inte vad vi lägger på tallriken som är viktigt, utan hur den har producerats. Det är den storskaliga intensiva djurproduktionen, med djur som transporteras kors och tvärs och med insatser av antibiotika, som måste minska för att vi ska klara FN:s hållbarhetsmål.

Korna som betar gynnar den biologiska mångfalden och ökar kolinlagringen i marken. Djuren får utöva sitt naturliga beteende och mår bra. Djur som mår bra håller sig friska och minskar behovet av antibiotika och risken för antibiotikaresistens. Kor och får är fantastiska omvandlare av örter och gräs, som vi människor inte kan äta, till högvärdigt protein. Därför är det så beklämmande att svenska mjölkbönder driver att man ska avveckla djurskyddsförordningens krav på att mjölkkor ska hållas på bete sommartid. Enligt djurskyddslagen ska djur kunna "utföra sådana beteenden som de är starkt motiverade för och som är viktiga för deras välbefinnande (naturligt beteende)". Ska vi som konsumenter ha förtroende för mejeriprodukter från svenska kor måste också djurskyddsproblem förebyggas, snabbt upptäckas och åtgärdas. Det duger inte att som ordförande för LRF uttala i samband med SVT:s Uppdrag granskning att mjölkbesättningarna med grava anmärkningar är en marginell företeelse. Det är många djur som har mått väldigt dåligt. Vi borde sätta nationella mål för svenska djurs välfärd på samma sätt som vi satt miljö kvalitetsmål. ✕

Det här är Djurskyddet Sverige

■ **Djurskyddet Sverige** är med sina drygt 10 000 medlemmar och 44 anslutna lokalföreningar en av Sveriges största djurskyddsorganisationer. Vi har arbetat i över 120 år för att hjälpa djuren.

■ **Vår vision** är ett samhälle där människor visar respekt och medkänsla för alla djur. Alla djur ska ha rätt att utföra sina naturliga beteenden och skyddas från lidande. När djur avlivas eller slaktas ska det ske på ett smärtfritt sätt.

■ **Vi opinionsbildar** och påverkar politiker för att förbättra djurskyddslagstiftningen. Vi finns representerade i olika arbetsgrupper och kommittéer, samt är remissinstans åt departement och myndigheter.

■ **Våra lokala föreningar** arbetar bland annat med att ta hand om djur som har blivit hemlösa och vanvårdade.

■ **Internationellt samarbetar vi** med våra nordiska systerorganisationer och Eurogroup for Animals.

■ **Vårt arbete finansieras** av medlemsavgifter, arv och gåvor. Organisationen har 90-konto, verksamheten kontrolleras därmed av Svensk Insamlingskontroll.

PLUSGIRO: 90 01 06-6

BANKGIRO: 900-1066

GENERALSEKRETERARE

Åsa Hagelstedt

ORGANISATIONSEKRETERARE

Majk Michælsdotter

RECEPTION

Daniela Velarde

FÖRETAGSKONTAKT

Peter Henriksson

SAKKUNNIG

Emma Brunberg

KOMMUNIKATION

Sandra Rönnsvd

INSAMLING

Lisa Löhr

DJURSKYDDET UNGDOM

Majk Michælsdotter (till augusti)

REDE

Helena Risinger & Peter Henriksson

EKONOMI

Adina Holmertz

UTSKICK & ADMINISTRATION

Martine Everett & Dorina Larsson

FÖRBUNDSORDFÖRANDE

Linda Maria Vonstad

STYRELSELEDAMÖTER

Catarina Niklasson Schöön, Kerstin Linde, Gunnela Ståhle, Marie Persson, Linnea Stålhandske, Owe Sandström, Sofia Arkelsten & Stina Näsström

NÄSTA NUMMER UTE 2 OKTOBER 2020

Foto: iStock

TEMA

Omhändertagna katter del 3

LÄS FLER NYHETER PÅ TIDNINGEN.DJURSKYDDET.SE

Tack Kattliv!

Tidningen Kattliv skänker 100 kr till Djurskyddet Sverige för varje ny prenumerant de får via oss! Du betalar endast 374 kr och får då 8 nummer av tidningen Kattliv.

Beställ din prenumeration redan idag genom att maila dina adressuppgifter till **pren@kattliv.com**, kom ihåg att ange **kod 334** i ämnesfältet. Det går också bra att skicka in talongen nedan.

Tillsammans kan vi göra skillnad för djuren!

SKICKA IN TALONGEN NEDAN FÖR ATT PRENUMERERA PÅ KATTLIV!

JA, jag vill prenumerera på tidningen Kattliv och samtidigt stödja Djurskyddet Sverige. Du betalar endast 374 kr för 8 nummer.

För- och efternamn:

Adress:

Postadress:

E-post:

Djurskyddet Sverige förmedlar dina uppgifter till tidningen Kattliv. De aktiverar din prenumeration och skickar en faktura. Djurskyddet Sverige sparar inte uppgifterna för vidare behandling.

GÖR SÅ HÄR:

Klipp av talongen och lägg i ett kuvert.

Skicka kuvertet till:
Djurskyddet Sverige
Svarspost 20425761
120 20 Stockholm.

Du behöver inte något frimärke, Djurskyddet står för portot!

Har du frågor om din prenumeration, kontakta Kattliv: 0300-174 00 eller pren@kattliv.com

Natur och fågelmatning är för alla

Lite hjälp
kan göra
stor
skillnad

10%

**rabatt med kod
SEDS220**

t.o.m.
07/09/2020

Skapa den perfekta miljön för alla trädgårdsdjur

www.vivara.se • Telefon: 031 40 17 80

FÅGELMAT

FÅGELMATARE

FÅGELHOLKAR

PLANTOR

DJURLIV

FÅGELSKÅDNING

BARN

GÅVOR